

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, június 12.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: A városi tanács „csalhatatlansága.” Irta: Mülek Lajos dr.
A képviselőház ülése.
Port-Arthur föladás előtt.
Egyről-másról. Irta: Lux Terka.
Jókai Mór utolsó éve.
Az új iparpártolási akció.
Öngyilkos urilasszony.
A nemzeti párt föléledt.
A hét eseményeiből.
Az aradi rab-kadét sora.
Az aradi országos atlétika-verseny.
Szerecsénlenség a bikaviadalon.
Kiss József és Jókaiék.
Böhm Adolf — szanatóriumban.
Pekolgépek a cári palotában.
Berzevizy és az aradi tanítók.

A városi tanács

„csalhatatlansága.”

Arad, június 11.

Aradvárosának van szervezési szabálya. A szervezési szabályok értelmében szakbizottságok léteznek, melyek hivatva véleményét mondani, tájékoztatást adni olyan ügyekben, melyek az általános ismereten felül, még különös szakismeretet is követelnek. Semmi sem természetesebb tehát, mint az a feltevés, hogy a város mindannyiszor kikéri a szakvéleményt, valahányszor különös ismeretet igénylő ügy kerül napirendre. És ez régebben így is volt. A szakbizottságokat meghallgatták és ezek alapján hoztak a város érdekeinek megfelelő határozatokat, melyek elle-

nében apelláta csak nagy ritkán adatott be, mert az egész közgyűlés, az egész város meg volt velük elégedve.

Manapság a helyzet megváltozott. A tanács zárt testületté alakult, hová nem hatol be a külvilág óhaja, vágya, követelése. Ott előadatra: az ügyek, a magok száraz mivoltjukban s kidomborodik a tanács álláspontja: sic volo, sic jubeo. A tanács csalhatatlan. Más véleményére nem kíváncsi. Csatornáz, vizet csinál, épít, kövez, megvált, vagyont koboz, vasutat épít, hidakat tervez. Megteszi mindezt anélkül, hogy a szakbizottságokat annak rendje és módja felől megkérdezné. Minek? Még talán a bizottságok a tanácssal ellenkező nézetben lehetnének. Ezt megtudná a világ és akkor hová lenne a tanács tekintély? Vagy azt mondanák a szakbizottságok, a mit a tanács s ez esetben: felesleges fárasztani őket. Tehát: a szakbizottság hallgasson.

Csak hogy ez nem helyes logika, ez nem mozdítja elő a város érdekét. Viszsa kell térni tehát az előbbeni állapotba. Életre kell hozni a szakbizottságok működését. Minden ügy, mely különös ismeretet igényel, készítettessék elő azok által, kik arra képességgel, hivatottsággal bírnak. Nem azt mondom: hogy a tanácsnak ne legyen véleménye. Sőt! Készítsen elő minden ügyet, mondjon minden ügyben nézetet. De hallgasson meg másokat is, olyanokat, kik tanulmányaik, tudásuk alapján egyes kérdésekben hivatottabbak véleményt mondani, mint a tanács, mely végre is a csalhatatlanságot

nem vindikálhatja magának. Reá mutatnának nem egy határozatra, melynek fogyatéka csakis azért állott elő, mert a meghozatalnál nem lett a kérdés kellőleg megvilágítva, mi több: egyoldalulag lett előterjesztve.

Ad vocem: előterjesztés. Régebben Parecz, Sarlot, Csiky tanácsossága idején fejből történt a referálás. Lehetett látni az előadón, hogy átérzi ügyét. Kiterjedt figyelem minden részletre. Meg volt győződve előadása helyességéről, s erről a közgyűlést is meggyőzte. Most? Mindent felolvasnak. Nem állítom, hogy a senátorok nem ismerik ügyeiket, de az olvasás, néha elhadarás, a szem az írásra tapad. Az olvasó recitál és nem győz meg. A közgyűlést a monoton hangáram unottá teszi. Bár vége lenne! Ezt érzi a közgyűlésen mindenki. Pedig a fő az érdeklődés, az ügy tiszta képe és ennek folytán a világos határozat. Ezt követeli a polgárság érdeke, ezt a közügy.

Eppen azért nem szabad a tanácsnak továbbra is elzárt testületnek maradnia. A várossal kell néki élnie, éreznie. Tudnia kell: mi az öröme a polgárságnak, s mi a fájdalma e városnak. Vegyen részt az egyikben, vegyen részt a másikban. Nem a bürokrácia ridegsége, hanem a családi összetartozás érzése vezérelje őket tényekben, tanácskozásaikban és higgyék el, az eredmény nekik is kedves, kellemes lesz.

De van még egy dolog, melyet a közügy érdekében felemlíteni akarok. És ez a közgyűlés tagjainak nagyobb érdeklő-

A hétről.

Két fontos ügy.

A fontosabbik.

Huszonötödik irtam immár
Jelen lapban hetiverset,
Illendő hát, hogy e szent nap
Teljes hévvel ünnepeljek.
Saját kezem megszorítsam,
Megveregezem a vállam,
S szóljak: Fiu! Több ily költőt
Nem terem a magyar állam!

Más az ideálját zengi,
Ámde te azt meg nem állod,
Hogy ne Steiner Jakabról írj,
Bár nem ő az ideálad.
Másnak szívét rózsáillat
Gyújtja édes, kéjes lángra;
Téged ezalatt megihlet
A lóvasut megváltása.

Ugrálj tehát eme szent nap,
Mint a hullámozó víz fodra,
S mivel ugysem teszi meg más,

Fonj batért a homlokodra!
Ne bánd, hogyha konkurrensed
Hébe-héba ily szót ejt el:
Vasárnap ül Pogazusra, —
Látszik, hogy csak Sonntagsreiter!

A kevésbé fontos.

A liba, valamint a birka
Kiváló háziállatok.
Mindkettőt nagyon megbecsüljük,
Mindkettőnek van haszna sok.
Érdemünket elismerendő
A város úgy cselekedett,
Hogy két dülőre reáadta
A libás és birkás nevet.

Jött ekkor egy tűzérkaszárnya,
És így szólt: Adjatok helyet, —
Hely nélkül idetelepednem
Valószínűleg nem lehet!
S a város szólt: Mivel helyünk nincs,
S mert nem tudunk ajánlani mást,
A dülők közül felajánljuk
A birkást, valamint libást.

És jött több fényes uniformis,
És bennök számos katona,

És helyszíni megsejlelték,
Hogy hol lesz a tűzér hona.
És végül megegyeztek abban,
Hogy bár a birka sem pipa,
De minden tűzért jobban izgat
Egy kis liba, egy kis liba.

Igy történt meg, hogy ép e héten
Kihirdeté Urbán Iván,
Hogy a városnak minden apja
Tűzért és laktanyát kíván.
Csak egy tűzér, akit imád ő,
Akit imád, csak egy tűzér,
Ezt határozatban kimondta
A t. városatya-fűzér.

Igy lesz tehát, hogy nemsokára
Lesz tűzér, lesz lak és tanya,
És így lésszen, hogy felsóhajt majd
A sok-sok leányos mama:
A tanya, a lak és a tűzér
A libásdülőn óh be jó,
Csak volna hozzá hozomány is,
Meg kaució, meg kaució!

—zab.

dése a városi ügyek iránt. Magának a polgárságnak foglalkozása a közügyekkel.

Évekkel ezelőtt nem esett meg közgyűlés, hogy azt megelőzőleg városi értekezlet ne tartatott volna. Összegyűltek a városatyák. Ott megismertették velük a közgyűlési ügyeket. Beható vita után foglaltak állást minden fontosabb kérdésben és ha a tanács nézete helyes volt: hozzájárultak; ellenesetben saját nézetüknek szereztek érvényt a közgyűlési teremben. Tanubizonyosságot tehetnek e részben a Tabajdy, Fábian, Salacz, idejében történtek. Sajnos, később a politika rá tette az áldatlan kezét az értekezletekre és addig „gyámolította”, míg senkinek sem volt többé kedve részt venni azokon.

Pedig hát a város érdeke nagyot lendülne, ha a városi képviselők a közgyűlést megelőzőleg újra egybegyűlnének és megvitatva a tárgyakat, megismerve azok minden részét, akként konszolidálnák véleményüket. Honosítsuk meg ezt a régi szokást újra. A képviselői állás kötelességet ró a megbízottra, a megbízóval szemben. Tartsa be kötelességét minden városatya. Ha elvállalta a megbízást, szenteljen is időt annak alapos, jó és helyes teljesítésére. Vegyen részt az előértekezleteken. Vezérelje ott a város igaz érdeke. Száműzze tanácskozásánál a politikát, ez nem tartozik sem a csatornázáshoz, sem a vízvezetékhez, sem világításhoz, sem semmiféle közigazgatási és gazdasági kérdéshez. Világítsák meg minden oldalról, mindenik ügy, s ha ez megtörténik, mielőbb látni fogjuk a városi élet fellendülését, a közügyek előbbretételét és az együtt cselekvés jótékony hatását.

Adja Isten, hogy bekövetkezzék!

Dr. Múlek Lajos.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 11.

A képviselőház ma délelőtt 10 órakor Feilitzsch Arthur br. elnöklésével ülést tartott. Legelőször Beluska Béni, az állandó igazgató választmány elnöke bejelentette, hogy Bánffy Dezső báró szegedi mandátumát rendben levőnek találta.

Madame Mai.

Írta: Ady Endre.

A kis fekete, bácskai asszony énekeit. Madame Mai, ahogy a miniszter fia nevezte.

— Honnan került ez az örült chanson a Madame Mai kottás könyvébe? — sugta szomszédjának a tenorista.

A képviselő ur hallgatott. Az ablakra nézett, melyen beragyogott a májusi délután. A park virágos fái belülszettek. A nap bukott már lefelé s aranyosan fényes, buján csillogó volt minden. Madame Mai is, ki közel állott az ablakhoz s most az utolsó refraint énekelte: „Szurkos legények hozzák, hozzák a piros menyegzős ágyat, mert szereti a piros színt a halálfeji nagyur...”

Itt megcsuklott a kis barna asszony szomoru, forró hangja. A zongorán egy-két akkordot vert a gyérhajú ifjú, a miniszter fia. Mintha mélyzugasú hangok kongtak volna...

A tenorista csöndesen füttyölni kezdett. A képviselő ur előkereste a szívtárcáját, két szívar volt benne, mindakettőt összemorzsolta s dühösen motyogott valamit. A terem tulsó felében előbb félhangosan beszélgettek, aztán szinte harsogott egy hang:

— De én elmegyek! Miért tartanak engem itt?

Mindenki arra nézett. Egyszerre beszélgető hangok folytak be a termet. A társaság a kö-

Az ülés folyamán élénk feltűnést keltett, főleg az ellenzéki oldalon, Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter nyilatkozata, melyben az önálló vámterület ellen foglalt állást.

Heltai Ferenc a pénzügyi bizottság elnöke a betérjesztő a vasutasok fizetésrendezéséről szóló pénzügyi bizottság jelentését.

Majd harmadszor való olvasásban elfogadták a tegnap letárgyalt négy törvényjavaslatot Sándor község átkebelezéséről, a két vicinálisról és a dunai halászat védelméről.

Az interpellációkra adandó miniszteri válaszokra került volna a sor. Az érdekelt képviselők azonban nem voltak jelen s így a válaszadást az ülés végére halasztották. A kérvények ötödik sorjegyzékének folytatolagos tárgyalása következett. Soron maradt tegnapról: kérvények az olasz borvám dolgában.

(Az olasz borvám.)

Batthyány Tivadar gróf pártolja az ebben a tárgyan beadott ellenzéki határozati javaslatot, mert a szőlősgazdák megvédelme számos magyar család létérdeke. Idézi Károlyi Sándor gróf gönci levelét, a melyben az olasz borok elleni védekezést sürgette. Egy idő óta olyan propaganda folyik Olaszországban, a mely egyenesen magyarellenos. Először ennek a propagandának Ricciotti Garibaldi áll. Főhívták a horvátokat, hogy a magyarok ellen ez ügyben lépjenek szövetségbe az olaszokkal. Hazug híreket bocsátanak világnak, hogy például a magyarok egy milliódot zsaroltak ki huszonöt év alatt Horvátországtól zsebéből.

Rákosi Viktor: Bárcsak így volna!

Batthyány Tivadar fontos ennek a dolgnak felelevenítése azért, mert éppen most tárgyalnak Olaszországgal. A határozati javaslatot elfogadják.

(A megszakított ülés.)

Elnök: Az interpellációknál érdekelt képviselők itt vannak és így a kérvényi vitát félbeszakítva a miniszteri válaszokra térhetünk át.

Ugron Gábor tiltakozik az ellen, hogy a tárgyalást megszakítsák.

Elnök: A Ház határozott így az ülés legelőjén.

Szederkényi Nándor szintén amellet érvel, hogy a tárgyalást folytassák.

Elnök: Semmi kifogásom, ha a Ház így óhajta.

Tényleg a kérvények tárgyalását folytatták.

Bernáth István beszélt a tárgyhöz, és a határozati javaslat mellett érvelt, a melyet a Háznak elfogadásra ajánlott.

(A miniszterelnök a borvámról.)

Tisza István miniszterelnök ismétli a borvám ügyében már gyakran előadott kijelentéseit. Hiába volna kizárólag a vámvédelem után biztosítani a magyar bor értékesítését, hiszem, maholnap már annyi borunk lesz, hogy a külföldi piacokra is kell szállítanunk. A kormány arra is gondoskodnia kell, hogy a bor kivitel akadályát elhárítsa. A kormány már tanujelét adta annak, hogy a bor behozatala ellen védekezik, védekezni fog most, a tárgyalások megnyitása alkalmával is, a kezét azonban nem engedi megkötni semmiféle határozattal, vagy nyilatkozattal már most az alkudozás előtt. Jogos érdekünk kockáztatása nélkül kötik meg Olaszországgal a szerződést. (Helyeslés.)

A ház elfogadja a kérvényi bizottság javaslatát, hogy a kérvényeket át adják a kormánynak.

(A pinchelyi választás.)

Ezután az interpellációkra adandó válaszokra tértek át.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter válaszol Darányi Ferencnek egy régi interpellációjára a pinchelyi választáson fegyvert használt csendőrök kitüntetéséről. A csendőrök, ha minchat szemtanu vallomása szerint jogosan használták fegyverüket és nem azért kaptak kitüntetést, mert vért ontottak, hanem mert szolgálati kötelességüknek feleltek meg. Onvédelemből cselekedtek, vak düh nem fogta el őket, hígadtak maradtak mindvégig és fegyverüket a legvégső esetben használták, a mikor nem térhetek ki előle. A magyar csendőrség mindig hivatásának magaslatán állott és fűszkén tekinthetünk erre az intézményünkre. Kéri, vegye a Ház a választ tudomásul.

Darányi Ferenc nem veszi tudomásul a választ, mert a csendőrök túllépték hatáskörüket.

Nyíri Sándor miniszter ismételt kijelentéssel, hogy a csendőrök kötelességüket teljesítették.

Udvargy Ferenc személyes kérdésben szólt fel, mint a kire a miniszter szintén tett megjegyzést, mire a Ház többsége a választ tudomásul vette.

(Hieronymi és az önálló vámterület.)

Erre következtek a kérvények, első sorban azok, melyek az önálló vámterület felállítását sürgetik.

Szatmári Mór hosszabb beszédben a gazdasági önállóság mellett kel szikra.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter tagadja, hogy a közvélemény a gazdasági önállóságot követelne (Zajos ellenmondások balról.) E tekintetben a petíciók és egyéb tüntetések nem mérvadók (folyton megújuló zaj). Fejlesztetni kell kétségkívül az ipart és kereskedelmet, de ezt nem a gazdasági különválás útján érjük

zépére sereglett. Csak hárman maradtak külön. A zongora mellett ült még mindig mozdulatlanul, sápadtan, csöndesen egy nő s a terem másik sarkában egy szakállas, pápaszemű komoly ur csöndesítette azt, aki az előbb lármázott. Közben a társaság felé fordult:

— A program többi pontját talán más-korra hagyjuk, hölgyeim és uraim. Csodaszép künn az idő. Menjünk talán a parkba.

Aztán tovább beszélt halkán az embernek, aki most már nem lármázott, de szegyenkezőve, szomorúan szorongott a széknél. A miniszter fia odaintett feléjük s kacagott.

— Ó méltósága megint a Dunát szeretné megköstölteni!

A tenoristát ingerelte legjobban ez a kacagás s dühösen válaszolt a gyérhajú ifjunak:

— Jobb gusztusa van, mint önnek, aki a borszeszeinket és szárvizeinket kóstolgtatja.

— Bolond komédiás!

— Deliriosus fickó!

Oten-hatan szóltak csöndesen. A kis fekete asszony összerázkódott. Az arca is remegett az undorodástól:

— Jöjjön Kolossy!

A képviselő ur elindult az asszonnyal. A miniszter fia közben elfelejtett mindent s mikor a pár elkünt az ajtón, újra elmés volt s kacagott:

— Madame Mai vissza akarja adni Kolossynak az álmait...

A legelső padra ültek le. Előttük rebkent szét a parkba az egész társaság. A padon valaki egy letörött, virágos jászmin-galyat felejtett. Az asszony fölvetette a galyat. Erősillatú virágait rászorította az arcára egy kicsit s aztán verte taktusra. A kis fehér kelyhek behavazták előttük a porondos utat. Utoljára csak a csupasz galylyal csapkodott az asszony. A férfi kezdte, de nagyon unottan és kötelességből a beszédet:

— Hát maga csakugyan itt marad, Katica?

— Csakugyan, csakugyan. Itt lát már tíz nap óta s mégis megkérde mindennap.

— Nem utálta még meg ezt a szomorú paradicsomot?

— Hát tudja, néha bizony utálom egy kicsit. Erdekesebbnek gondolom. Nem elég bolondok maguk nekem. No, ne haragudjunk, hiszen magának pláne nincs semmi baja. Nem tudom, hogy a doktorok mit mondanak, de én értem a maga kis esetét. Nagyon szaladt a hegynek. A kis kegyelem-aljegyző bizony ámulatba ejtett bennünket. Mikor látta, hogy az egész élet lépegető, kegyelem-életnek készül, nagy elhatározással futni indult. Ugy e-tíz éve? Ne féljen, kedves képviselő ur, ez a kis álmatlanság elmúlik. Most már szépen elhullatja a haját, megállapodik, még jobban megkomolyodik. Most már nem kell többé futni. Igazán jeles, nagy ember lesz. Hát álmodni már nem igen fog, de

el (Ellenmondások). Elismeri, hogy a különválás jobb lenne az iparosokra nézve, de azt az agrár érdekek tiltják. Már pedig nálunk ezek az érdekek az elsők. A kísérletezést megköcskázni nem szabad, mert az veszélyvel járhat.

A miniszter beszéde után a tanácskozás folytatását hűtfőre halasztották.

TÁVIRATOK.

A szerb nemzeti alap.

Karlóca, június 11. A kormánytól a szerb egyházi kongresszustól már revidált szerb nemzeti alapi számadások felülvizsgálatára kiküldött bizottság megkezdte munkálatait és hír szerint két hónap múlva befejezi munkáját. Felülvizsgálatra kerülnek az 1879—1890. évek számadásai.

Nagy sztrájk.

Nürnberg, június 11. Az acéljátékárú gyárak 2200 főnyi munkása és munkásnője tegnap este tartott gyűlésükön elhatározták, hogy nőtől reggel nem állanak munkába, mert a munkaadókkal a munkabérré és a munkaidő korlátozására vonatkozólag folytatott tárgyalások nem vezettek kellő eredményre.

Port-Arthur föladás előtt.

(A cár válasza Kuropatkinnak.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 11.

Kuroki egyre nyomul Mukden felé s az oroszok az ellenség tulnyomó csapatai elől visszavonulnak. Akkor sikerrel halad Kuroki előre, hogy már nem is tartja szükségesnek azt a megfigyelő állást, melyet eddig elfoglalt, hogy megakadályozza Port-Arthur ostromának északról való megzavarását.

Port-Arthur megtámadása, ostromlása és bevétel: az orosz-japán háborúnak ez időszereint ez a súlypontja. Amit a japánok tesznek, terveznek, a cél elérésére történik, az oroszoknak pedig viszont a nagyfentosságu Port-Arthur megvédelmezése okozott gondot. Eppen tíz éve, hogy a várt elfoglalták a kínaiaktól s most újra neki mentek ennek a munkának.

Elképzelhető általános figyelem kíséri

Port-Arthur ostromát. A japán támadó sereg, melynek vitézek, elszántak, képzetek a katonái, minden nehéz dolgot el tud végezni, de lehetetlent nem. Port-Arthur bevétel nehéz, de nem lehetetlen. Az egyes pozíciókért való igen heves küzdelmek lesznek még, mielőtt megvívják azt a harcot, mely végső sorban döntő lesz Port-Arthur sorsára nézve. Port-Arthurnak most hét védő szakasza van, négy a szárazföldről, három a tengerről, mindmennyi új állomása a halálnak.

A japán sereg, a mely már többször megmutatta, hogy derék gárda és nem fél a haláltól, nehéz próba előtt állt, de már fényes sikerekkel dicsekedhetik. Ezt legjobban igazolja Kuropatkin orosz fővezérnek az a jelentése, melyet a cárhoz küldött, hogy Port-Arthur maholnap elesik, lehetetlen azt tovább megtartani, mit csináljon? A cár úgy felelt, hogy tegye azt, a mit akar. A legközelebbi napokban tehát már bizonyosan kapunk hírt arról, hogy a japánok bevonulhattak a megvívhatlannak hirdetett erősségbe . . .

Az eseményekről ma a következő táviratokat kaptuk:

Pétervár, június 11. A belügyminiszter másodszor is megrótta a Peterszburgszkija Vjedomosetit a közvéleménynek azzal való ok nélküli nyugtalanítása miatt, hogy azt jelentette, hogy a moszkvai tőkepiénzesek jelentékenyen résztvettek a japán hadikölcsönben.

Pétervár, június 11. Kuropatkin főparancsnok előterjesztést tett a cárnak, melyben elmondja, hogy Port-Arthur felszabadításának kísérlete hasztalan vérontás volna. A cár ennek folytán visszavonta előbbi rendeletét és Kuropatkinra bízta, hogy tegye azt, amit legjobbnak tart.

Tokió, június 11. A japánok elfoglalták Szimánkot. Az oroszok futva menekültek a városból, előbb azonban a kínaiak házait felgyújtották.

Lemberg, június 11. Mikor Port-Arthur bevételéről áhír érkezett ide, több száz mülegytemi hallgató hazafias lengyel dalokat énekelve tüntetést rendezett az orosz konzulátus előtt s a japánokat éltette. A tüntetőket rendőrség oszlatta szét.

London, június 11. Az orosz kormány egy liverpooli acélgyárban 40.000 darab acélágyút rendelt meg a port-arthuri erőd számára. Az ágyuk július hónapban szállítandók.

Varsó, június 11. Oroszországban mindent elkövetnek arra, hogy a japánok részéről ért veszteségeket palástolják. Szent Péterváron egy konzorcium alakult, mely egyenruhás csoportokból felvételeket készít, ezeket győzelmi jelvényekkel látja el s ezeket a képeket terjeszti a nép között a katonai hatóságok jóváhagyásával. A képeknek azonban semmi kelendőségük nincs.

Egyről-másról.

(A legérdekesebb ember. — Piros toilették divatja. — Magyar fürdő, külföldi fürdő. — A kikapós férj természetrajza.)

Írta: LUX TERKA.

Budapest, június 11.

Már nincsen Budapesten téli korzó, nagy a hőség, de azért az öreg Podmaniczky báró s még egy pár ősz nevezetességű, ősz lakója Budapestnek, Most is végig sétál még a Váci-úton. No, meg a legújabb s ez időszereint legérdekesebb gavallér is ott van mindenütt, a bikák réme, a hős toreádor s egyszersmind az asszonyok kedvence: a bátor, vad, a forradásos arcu szép Pouly fiú.

Pouly fiú igen szép ifju ember s emellett, a mi fő, roppantul érdekes. Hogyne! Egy férfi, aki ő. Igaz, hogy a mészárosok is ölnek, még sem találja őket senki érdekes embereknek, de más az: művészetből ölni, veszedelmek között forogni, gyönyörű térdnadrágban, rózsával a szíve fölött, bősziált bikát bősziíteni s nem tudom micsoda spanyol bikaölő-késsel, utoljára szügyén, gégején, vagy a bordái között? Isten bizony nem tudom agyon szurni az agyon szekirozott buta állatot.

Kár, hogy ezeknek a szegény állatoknak nincs meg a magukhoz való eszük és hogy nem tudnak uralkodni az idegeiken. Ha tudnának, valószínűleg így gondolkodnának:

— Pouly fiú, hős, espado, toreádorok és hűvös vérű csinos pikádorok, engem ugyan maceralhattok itéletnapig is! Hozhatják elejtem a világ összes anatómiájának vörös zászlóit, keresztül is ugorhatom, hátatok a hátamon, engem a flegmából ki nem hoztok. Ellenben én kihozlak benneteket a flegmátokból.

igen jókat fog aludni. Ugyan, csak nem sóhajtott? Csacsiság. Így lesz ez és jól lesz így. Egyébiránt ismétlem, hogy csalódtam. Én mindig azt hittem, hogy itt a krémjét találom a társaságnak. Érdekes és kiváló figurákat . . .

— De hát miért jött maga ide?

— Miért? . . . Kolossy, magának, ugy látszik, mégis van valami más baja is az álmatlanságon kívül. Hiszen elmondtam már egyszer. Az uram, a maga kitűnő barátja és pártelnöke, hitványabb ember, mint hittem. Megcsináltam a második skandalumot is. Ezuttal katonával szöktem. A maga kitűnő barátja még irgalmasabb volt, mint az első esetben. Az apám is megdöbbsent ezen a nagy kegyességen. Az uram könnyeket hullatott, hogy én, szegény milyen beteg vagyok. Az apám és ő kisütötték aztán együtt, hogy idehoznak. Érdekesnek tetszett a dolog, hát engedtem hogy elhozzanak. Itt vagyok, de már is mintha unnam a dolgot. Meddig marad maga itt?

— Még négy hétig talán.

— Legyen egy kicsit mulatságosabb. Látja, én mindenre kapható vagyok. Ma még énekeltem is maguknak. De maguk is csináljanak valamit. Ezt én otthon, vagy Budapesten is megkapom. Magának rosszak az éjszakái s nappal itt kesereg, mint egy szomorú felhő, eldőlünk. A többiek sem kiválóbbak. A tenorista alighanem csak azért jött ide, hogy edekesebb

legyen, ha majd újra énekel. A miniszterfi meg éppen közönséges egy fráter. Már kétszer kiitta a kölni vizemet s a rohamai is csak a szobájában veszik elő. A tanácsos ur, akiről a lapok azt írják, hogy sikkasztott, már unalmas kezd lenni az ő dunsai kirándulásával. Aztán vagy négy hipochondriás ur. A hölgyekről ne is beszéljünk. Közönséges hisztériás esetek. Mondhatom, hogy otthon sem vesznek körül sokkal hétköznapiabb figurák . . .

— És ha elmegy innen, Katinka?

— Hallja, Kolossy, hogy néz maga reám? Ugy látszik, mégis csak maga lesz itt a legérdekesebb beteg. Fogadjunk, arra gondol, hogy minden másképpen lett volna, ha Kolossy Zoltán aljegyző meg merte, vagy meg akarta volna kérni a Tóthy Katinka kezét. Még ha magához is mentem volna, valami más, sokkal nemesebb históriát mi együtt sem csinálunk. Olyan kevés az új és jól megcsinált történet. Minden olyan kényszerűen, durván, szűken folyik. Nagyon egyformák vagyunk mind. Látja ezek a betegek is alig különböznek az egészségesekinktől. . . . Ejh még talán nekem van mégis csak legtöbb igazam, pedig én azt sem tudom, hogy voltaképpen mit akarok . . . Most pedig siessen, mert kezdődik a vacsora. Én nem vacsorázok magukkal. A szobámban maradok. Aludjék sokáig, mélyen, egyhuzamban. Álmokat már sok volna kívánnom. Adie!

Dudolva haladt az átlátszó alkonyatban vil-

laja lépcsője felé madame Mai. A furcsa és gyászos chanson refrainjét dudolta: „Szurkos legények hozzák, hozzák . . .” A képviselő ur igen igen bután bámult utána sokáig. Majdnem hangosan beszélt önmagának:

— Dehát igazán én értem jön ez az asszony vagy sem? Valamikor, a legelején, nagyon belenyúlt az életembe. De mit akar újra?

Ezt már szinte kiáltotta. Megijedt, hogy önmagában beszél. Lefojtott hangon fejezte be:

— Még csakugyan megbolondulok itt. Ha aludni tudnék! . . .

Megindult a nagy, közös épület lépcsője felé. Az ebédől egyre erősebben szállott a lármája. A képviselő ur két tenyerével szorongatta a fejét s a kivilágított villa felé visszanezett még egyszer. Nehéz illatfelhők kavargtak. Igazi majusi este . . . Álomzós és vad. Madame Mai kihajolt az ablakon. Érezte, hogy szánja ezt az aludni vágyó embert, akinek valamikor az álmokhoz ő adott erőt. Mit is akar vele? Miért veszi üzöbe újra? Nem tudja. Kedve sincs hozzá. De kell, hogy tegye. Parancsok és titkok keltek ki az esetből. A hegyeken át Budapest zürzavaros lélegzése hallott. Kergető bomlasztó árnyak szállodtak a parkban. Fent, a nagy épület verandáján ő méltósága kiabált:

— Eresszenek engem. A Dunához akarok menni! . . .

Madame Mai becsukta az ablakot . . .

Hogy ez esetben is volna publikuma a bi-kaviadalnak, az egészen bizonyos, csak azt nem tudom, hogy a hölgyek stilszerű és divatos-szerű piros ruháikat hajlandók volnának-e feketével cserélni föl? Mert annyi bizonyos, hogy a bikaviadalok cirkuszában a piros szín fog dominálni. Hisz csak úgy ég, perzsel, virít és lángol most a főváros a hölgyek piros tolejtől. Piros kalap, piros ruha, piros napernyő, piros cipő, tűz, tűz mindenütt! Márkus Emma, Kury és Fedik is rubinvörös ruhákban kocsi-káznak a Stefánia-uton.

Csupa kisebb és nagyobb gondok keserítik el az emberek életét. Kűszöbön a fürdőzés, nyaralás ideje s a legtöbb ember még mindig nem tudja, hol és merre huzódjon a kalászt érlelő, rettegett napsugártól. Természetesen, a legtöbb magyar ember kimegy a hazájából, míg Frigyes főherceg egész nagy családjával a Tátrába megy. Persze nálunk közfelfogás szerint minden drága s ennek a takarékos közfelfogásnak viszont ami másott van: minden jó akkor is jó, ha rosszabb mint itthon és akkor is olcsóbb, mikor drágább mint itthon.

Ez a kikapós férj természetrajza, akinek minden asszony szép asszony, csak a saját felesége rut asszony. Hanem azért a rut asszonyra is sor kerül egyszer, akkor, ha megtetszik valami jóízű embernek. Ha a mi arisztokratáink is divatba hoznák, amit kirekesztettek a divatból, hogy ne csak buzatermelésre tartogassák a haza földjét, hanem mulatságaik és szórakozásaik helyéül is elfogadják, négy öt esztendő múlva minden magyar a hazáját ismerné meg előbb s csak azután a külföldet.

Öngyilkos uriaszony.

(Halálugrás a második emeletről.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 11.

Budapestben az Aggteleki-utca 8. számú házban ma korán reggel négy óra felé valószínűleg erős idegrohamába öngyilkos lett egy előkelő idős urihölgy, a Dunagőzhajózási részvénytársaság volt igazgatójának a felesége. A hetvenéves hölgy, mikor még az egész ház aludt, a másodemeleti lakásból kilopodzott a folyosóra és ledobta magát az udvarra. Egy-két pillanatig még hörgött, rángatódzott az udvar hideg kövezetén, azután meghalt.

Az urihölgyet özvegy Gyomlay Gellértnek hívják, a férje, aki tíz év előtt halt meg, igen előkelő ember volt Budapestben. A Dunagőzhajózási társaságnak alapítója és igazgatója volt. A férj halálakor két fia volt Gyomlay Gellértnek, született Csató Polixenának. Az egyik fia Kálmán gazdatiszt volt a vidéken, a másik Gyula, tanár a tanítóképzőben, azonkívül a tudományos akadémiának is tagja.

A férje halála roppant megviselte az özvegyet. Nagyon szerette az öreg urat s a temetés után jó darabig attól félték, hogy megőrül. Utazni küldték egyik rokonától a másikhoz, egyik gyógyfürdőből a másikba. Ot év múlva új csapás érte Gyomlay Gellértet, a gazdatiszt fia, Kálmán megőrült. Egy kávéházban örfjengeni kezdett, bevitték a Lipótmezőre.

Az öreg hölgy ezután a csapás után napról-napra betegbb lett. Járni sem tudott már, sokszor hónapokon keresztül sem mozdult tanár fiának, dr. Gyomlay Gyulának az Aggteleki-utcai lakásáról. Különösen súlyos volt az idegbaja. Sokszor a legcsöppebb zajra elájult, fuldoklott. Állandóan orvost tartottak mellette.

Gyomlay Gyula dr. néhány nap előtt elutazott Szabadkára. Kormánybiztosnak volt kiküldve az érettségi vizsgálatokra, úgy volt, hogy két hétig marad ott. Nagy aggodalmak

között kelt utra. Előbb azonban meghagyta öreg cselédjüknak, hogy az édesanyja minden mozdulatára vigyázzon s legyen folyton mellett. Özvegy Gyomlay Gellértnek keserves zokogás között bucsuzott a fiától;

— Sohasem fogjuk mi már, édes fiam, egymást viszontlátni!

Ma reggel négy órakor, hogyan-hogyan nem, kilopodott a ház második emeletén levő lakásából a nyílt folyosóra, a gyöngy, beteg asszonynál meglepő erővel keresztülvetette magát a vasrácsra s lezuhant az udvarra. A zuhanásra senki sem lett figyelmes s csak öt órakor látta meg a házmester a szerencsétlen agg urinő teljesen összeroncsolt holttestét.

A házmester azonnal értesítette az öngyilkosságról a mentőket és a rendőrséget. A mentők már csak a beállott halált konstatálhatták, a rendőrség pedig táviratilag értesítette a Szabadkán időző dr. Gyomlayt, aki a reggeli vonattal azonnal föl is utazott Budapestre. A matróna öngyilkossága széles körben kelt nagy részvétet és megdöbbenést, mert az előkelő családnak kiterjedt rokonsága, sok barátja és tisztelője van a fővárosban.

Jókai Mór utolsó évei. Egy szenzációs röpirat.

Arad, június 11

Budapestben tegnap egy röpirat jelent meg Fényes László hírlapíró tollából ezzel a címmel: *Jókai Mór utolsó évei*. A röpiratban, a mely érthető feltűnést kelt mindenfelé, *tanuvallomások* nyomán leleplezések vannak felsorolva s ezek mind arról szólnak, hogy Jókai Mór második házassága nem volt boldog, mert felesége s feleségének rokonai *durván és tiszteletlenül bántak vele*. Megkeserítették életét, *eheztték, dolgoztatták*, kiméletlenek voltak hozzá s vérlázító bánásmódban részesítették évek során keresztül.

Azokról a dolgokról, melyekről ez a röpirat most nyíltan lerántja a leplet, a fővárosban mindenki sutogott, meg azonban nem írták, főleg azért, mert attól tartottak, hogy maga Jókai fogja a családi életéről szóló híreket megcáfolni, mert ő utolsó percéig a legnagyobb szeretettel emlékezett meg írásaiban azokról, a kiket a röpirat megvádol.

Beszélik, hogy e támadás *Fesetyektől* indult volna ki, azonban ez valószínűtlennek, hihetetlennek látszik. A szenzációs röpirat tanuvallomásaiból a „P. H.” nyomán az alábbi részleteket közöljük:

Az inas vallomása.

Csendes József inas még 1901. márciusában állt Jókaiék szolgálatába. Mintegy fél esztendőig volt ott. Most postai alkalmazott.

— Tudom a saját tapasztalatomból — mond Csendes — hogy felháborítóan bántak Jókai Mórral. Mikor már nagyon megszerettem s ő is engem, szoltam neki, hogy: méltóságos uram, nem lehet ez így tovább. Elmondtam neki sok mindent, azt is mondtam, hogy nem ilyen életre érdemes ő, amire könnyezve felelt:

— Tudom fiam, mindent tudok, érzek, de nem tudok segíteni rajta. A leányomat kiagadtam, most tőlük is elmenjek? . . .

Máskor megint csak azt felelte:

— Ne menj el Józsi, szenvedek én is.

— Alig hogy náluk voltam — beszélt azután Csendes József — nagyon összeveszték. Azaz: a méltóságos asszony rontott neki a méltóságos urnak. A botot verdesték előtte a föld-

re, azt is tudom. Dacára, hogy úgy volt: együtt megyünk ki a Svábhegyre lakni, a vihar után csak a *Gross* familia ment ki, az öreg méltóságos urat pedig ott hagyták a lakás egyik szobájában, amely szintén egészen be volt naltalinozva. Iszonyu nehéz szag volt a szobában, ahol együtt aludtunk is. A többi szoba le volt csukva. Szegény jó méltóságos ur, még ő adta nekem az egyik takaróját, hogy nekem is legyen.

Nyolc napig éltünk így. Végre a méltóságos ur nem bírta tovább s a nyolcadik nap kocsin mentünk a Svábhegyre. Mikor megérkeztünk, a gyerekek szaladtak elibe s a nyelvéket öltöztették rá. Bizony ha el nem szaladnak, megbuboltam volna őket. A méltóságos ur azután egy levéllel küldött *Eötvös* Károly ur önnagyságához, aki csakugyan egy héti minden nap ki is járt s valahogy rendbe hozta a dolgot. Emlékszem, amint egyszer a kocsin azt mondta a méltóságos ur *Eötvös* nagyságos urnak:

— Már megöregedtem, most löjtem agyon magamat?

— Azt is tudom bizonyítani, — jelentette ki a Jókai Mór iránt szinte rajongó kegyelettel levő Csendes — hogy a méltóságos ur napokig beteg volt s hiába szoltam, nem hívtak orvost.

Jókai a családi körben.

Staar Alice mint francia társalkodónő a mult esztendőben, 1903. február havától június hó elejéig volt Jókaiéknál. Ebeszélését szintén csak epizódokban adni érzem magamat jogosítva.

— Napról-napra rettenetes dolgokat tapasztaltam, — felelt ama kérdésemre, hogy igaz-e a Jókaival való bánásmódról szóló hírek. — A miket elmondok önnek, abban bizonyos vagyok. Egy részét közvetlen megtörténésük idejében hozzám tartozóimnak is elmondtam.

— Igaz, hogy nem adtak neki rendszeresen enni? — kérdeztem Staar Alicetől.

— Igaz. Meg kell jegyezmem, hogy Jókai szeretett jól enni, de mindenből csak azt kapta, ami maradt. Hiszen legutoljára szolgáltak fel neki s bizony sokszor kevés maradt. Különösen a reggelijével volt baj. Korán kelt, rendszeren már 6 órakor fenn volt, a házbeliék pedig csak 9—10 óra tájban s addig nem volt szabad neki sem ennie. Pedig ő ugyanis csak kávé kapott, abból a kávéból, amit a cselédek kaptak. Nagyon szerette a theát. Egyszer a méltóságos asszony megengedte, hogy adjanak neki, vajás kenyérrel. Három vagy négy napig kapta is de a következő napon már megint csak a kávé hozták a részére. Holott az asztalon thea és villásreggeli volt. Szegény nagy ember olyan szépen kérte feleségét, hogy adjon neki is egy sandvichet. Az volt rá a felelet:

— Nem muszáj neked mindent azt zabálni, a mit nekünk.

Egyszer kevés bus maradt s éhes volt. Kérte a méltóságos asszonyt, adatna neki egy kis ementáli sajtot.

— Mit gondolsz, — szolt rá, — a te kedvedért most sajtot fogok hozni?

Máskor megint ugorkasálata volt a pecsenyéhez, amit Jókai nagyon szeretett. De ujdonság volt s csak az öreg és fiatalasszony részére volt feltálalva. Ezt nem tudta Jókai s szolt az inasnak, hozza oda a salátás tányért.

— Hall-ass, — szolt Jókainé, — zabálj, amit kapsz. Majd a fejedhez vágom . . .

— Talán, ha durva módon tették is, de az egészsége kedvéért nem adtak neki, — vetetem ellene a társalkodónőnek.

— Hiszen később, — felelt Staar Alice, — mikor inkább a szezonja volt, akkor ő is kapott ugorkát is, mást is. És ahogy törődtek egészségével, amikor bélihurutban napokon át szobájában feküdt Jókai, feléje se néztek. Ő maga magát kurálgatta. Egyszer erősen köhögött. Kinzó rohamai voltak. A negyedik nap, amikor már magam sürgöttem, hogy orvost hívjanak: a patikába küldtek el fiakkerporért. Ennyire gondoskodtak az egészségéről. Történt egyszer, hogy az inas előbb hozzá vitte a tálat. Nem tudom már, új inas volt-e épen, hiszen annyit változtak vagy tévedésből történt. Elég az hozzá, hogy Jókai venni akart.

— Mit gondolsz — förmedtek reá az egész asztalról — *te disznó, a te piszkos kezaid után fogunk venni?*

— Mondja kérem, őszintén mondja meg, fordultam a kisasszonyhoz, csakugyan kevésbé gondozta magát a mi nagy poétánk? Hiszen elvégre öreg ember volt s ilyen apró emberi gyöngék nem egy nagy embernek voltak már sajátosságai.

— Dehogyan uram, — válaszolt tiltakozva a társalkodónő. — Egyszerű viseletű, de a legtisztább, a legsofinizottabb ember volt, akit csak képzelni lehet. Inkább feltűnő szép, tiszta kezei voltak. Kérdezzen meg bárkit, aki ismerte őt. Egy István nevű inasa beszélt nekem, — ezt nem magam hallottam, — hogy midőn egy izben bement a méltóságos ur szobájába: igen erős gázzzag volt s Jókai ott sirt karosszékében. Az inas így szólt hozzá: „Az istenért méltóságos uram, beteg lesz, ki kell nyitni az ablakokat.” Jókai azt felelte szolgájának: „Nem baj, fiam, én értem nem kár.”

A „nemzet özvegye.”

— Ismét a saját tapasztalatom — folytatta Staar kisasszony — hogy midőn egyszer Jókai Mór nem evett az ebédnél, mert Gross Bella szerint: estére egy grófhöz volt hiva s ott akarja „telezabálni magát”, így förmedt reá a fiatal méltóságos asszony:

— Ott telezabálsz magad s azt fogod mondani, hogy itthon nem kapsz enni. Ismerlek.

— Egy pillanatra — beszélt tovább a jelenet Staar Alice csönd volt, aztán minden külső indok nélkül, még jobban ingerült lett Gross Bella s remegve a dühtől ugrott fel:

— *Vagy eszel disznó, vagy mars be a szobába, mert a fejedhez vágom ezt a poharat.*

És a szegény agg költőkirály szótlanul felállt és bement a szobájába. Estig ki sem mozdult.

Legszomorubb volt azonban talán mind közt, az abbaziai sejour, 1903. március és április havában — kezdte most Staar kisasszony a következő vérlázító történetet: Külön sétáltak mindig, még pedig, hogy Gross Bella ő méltóságát ne zavarja Jókai Mór: meghagyták, hogy Jókai csak az Abbazia-ika közt vonuló uton sétálhat. Grosszék pedig leginkább Volosca felé mentek. Egy délelőtti Jókainé megjegyzést tett, hogy ma nem megy sétálni. Élve ez alkalommal: Jókai ment Volosca felé.

Grosszék s én velük később mégis sétára mentünk s ismét Volosca felé. Az uton Jókai Mór találtuk, egy urral diskurált épen. A fiatal méltósága dühös lett nagyon, az uton már előre szaladt, de nem szólt egy szót sem. Hanem lángolt az arca. Mikor aztán Jókai Mór hazajött, reáförmedt:

— Hol voltál, te gazember?

— Volosca felé. Talán csak szabad.

— Hogy mertél te arrafelé menni? Hát nem kikértem magamnak?

Délelőtti azt mondtad, hogy nem fogsz arra menni. De hiszen végre is, az sem olyan nagy baj talán, ha egy uton járunk.

— *Kus Mars be a szobádba, vén trolli. Hallgass, mert leköplek.*

— És — beszélt most tovább Staar Alice — Gross Bella őméltósága övöltöztette fenyegetését. Rémes volt nézni, amint az a szegény nagy ember elővette zsebkendőjét s letörölte arcáról a szennyet. Fellángolt a szeme erre még ő neki is és valamit szölt. Nem tudom már mit, inkább csak magának beszélt félhangosan. Mi dermedve álltunk körül, még a többi Grossz családtag sem szólt most semmit. Bella őméltósága pedig újból neki kezdett, szidta Jókai Mór édesanyját és leányát. A szavakat nem reprodukálom. Csak a végét, mert ez hozzátartozik a bizonyítékokhoz:

— *Igen, ha megdöglessz, akkor is le foglak köpni.*

— Mit bánom én, ha egyszer már meghaltam. Csak tadd.

— Gross Bella erre — folytatta a társalkodónő — az íróasztalon levő saját arcképét ragadta fel, és utána vágta Jókai Mórnak. Szerencsére nem találta, csak a bokáját, pedig brutális erővel volt dobva. A rájája is összetört.

Jókai Mór már szobája ajtajánál volt s kihuzta a kulcsot, nyilván, hogy belülről bezárja. Hőrgöve rohant oda Gross Bella:

— Mit, még te mersz kulcsot kihuzni?

Es fojtogatni akarta. Ekkor én és a leányok rohantunk oda és nagynehezen visszatarattuk az asszonyt. Jókai bement a szobájába s most már Gross Bella csukta reá az ajtót kívülről. Nem sokára kopogás hallatszott az ajtón, de négyszer, vagy ötször kopogott Jókai Mór, míg végre beengedték. Ugy látszott, mint ha elmenésre határozta volna el magát. Gross Bella is kijött szobájából s oda szólt mártír férjének:

— Ezentul nem mérgelődöm veled.

Jókai Mór így válaszolt:

— Nem bánom. Elmehepsz Nizzába. Majd én is elmegyek oda, ahova én akarok. Ez már több mindennél. Ezt a szenvedést tovább nem bírom...

A kicsavart pisztoly.

Még az este el akart utazni, legalább azt mondta. Ötözni is kezdett, fekete ruháját kérte tőlem, — beszélt tovább Staar Alice. — De ekkor Grosszék gondolhattak mást, mert újból reázárták az ajtót. Ugy kiabáltak át az ajtón:

— Nem mész el innen egy tapodtat sem.

Maga Gross Bella pedig egyszer csak valami medaillont kért vissza Jókaitól:

— Add vissza, ne hurcold magaddal.

Jókai erős energiával válaszolta:

— Nem adom. A medaillont nem adom. Az az én emlékem.

Gross Bella kacagni kezdett.

— Majd ellopom.

Aztán csönd lett megint. Grosszék tanácskozásra gyűltek össze, — hogy mit beszéltek, természetesen nem tudhatom. Feltűnt azonban, hogy Jókai nagyon csendesen van a szobában. Reá nyitották az ajtót s magam is oda siettem. Jókai ott állt a szoba közepén, hátrafordult arccal, kezében revolver. Az öreg Grossz né kiáltott:

— Ide azt a pisztolyt!

Együttal nekirentett Jókai Mórnak s ledobva őt a pamlagra, kicsavarta kezéből a fegyvert.

— Igen — szólt Jókai Mór, hogy magához tért kissé — öreg napjaimra jobb lesz nekem a halál.

A feleség kiáltotta:

— Ne higgyetek neki, többször megtette már. De mi nem ijedünk ám meg.

Délután már tüzeltek is. Gross Bella őméltósága szólt reá:

— Miért nem mész, tudom mire vársz, de abból ugyan nem eszel. Az „Adriá”-tól várod a pénzt...

Jókai nem szólt semmit, csakugyan nem ment. Az Adriá-tól volt nagyobb összegű pénze érkezendő. Várta, irt is érte, de a levél nem ment el. En vittem, még a scéna napjának délutánján két táviratot a postára Jókai aláírással — de nem az ő „kezevel” írva, — hogy expresse küldjék a pénzt, de ez tudtommal nem jutott a Jókai kezébe.

Igy történt uram, — fejezte be rémes tanúságtételét Staar Alice. Bárhon esküvel megerősítem. Különbözn meg kell jegyezmem, hogy amikor a revolvért elvették tőle, féltek a fegyverhez nyulni, hogy a töltéseket kiszedjék. Nekem adták ide, hogy vigyem el valami fegyver-kereskedésbe. Az abbáziai bazárban van három szerb testvér, gyöngyökkel, kagylókkal s más ilyenekkel kereskednek. Azokhoz vittem, azok szedték ki a töltéseket s aztán mindent visszaadtam az öreg Grossz né asszonyságnak.

Eredj, te komisz!

Augustine Robert: francia társalkodónő volt Jókai Mórné őméltósága mellett. Bár idegen kiejtéssel, de magyarul is beszél s főképen mindent megért. Magam is így beszéltem vele. 1903. májusától szeptemberig volt a családnál. Első kérdésem az volt hozzá, hogy miképen iött el Jókaiéktól? Őt küldték-e el, vagy ő mondott-e fel?

— Két izben mondtam fel a méltóságos asszonynak, magamtól jöttem el s jól váltunk meg.

Ama kérdésemre, hogy hajlandó-e a Jókai Mórral való bánásmódról nyilatkozni, illetve, hogy mit tapasztalt ez iránt, kijelentette, hogy készséggel teszi meg. Elborzadt, látván a helyzetet, amibe egy nemzet nagy költője „a saját ábrándos szíve” miatt került. S tisztán azért jött is el Jókaiéktól, mert nem tudta tovább nézni a dolgot s nem segíthetett rajta. Így kezdte:

— Nincs okom haragra a saját személyem miatt, de nincs is okom, hogy mindent, ami a nap nap után való scénákból eszembe jut, el ne mondjak. Sőt megvallom, nagyon csodálkoztam, amikor az önök nagy költőjének halálakor azt olvastam az újságokban, hogy micsoda szeretet és gyengeség vette körül azt az embert, akiről csak én tudom, hogy mit szenvedett. 1903. június 5-én már Siófokon voltunk és augusztus 28-án jöttünk onnan vissza, folytatta elbeszélését a kisasszony. Tudtommal, utánam nem is volt ott több társalkodónő. Siófokon is sokszor kérdeztek az emberek, mert hiszen aki ott volt, távolról is volt alkalmam észrevenni, hogy mik folytak le Jókai Mór körül. De ott senkivel sem beszéltem s nem árultam el semmit. Most nem vagyok Jókainé mellett, most elmondhatok mindent. Mindjárt az első napokban valami kellemetlen scéna volt köztük az utcán s ekkor megtiltották Jókainak, hogy szobáját elhagyja. Nagyonbízott csukva is volt az. Másfél hónapig volt így bezárva. Némelykor panaszkodott, hogy friss levegőt szeretne szívni, engedjék ki.

— Minek neked friss levegő? Nyisd ki az ablakot, kapsz annyi friss levegőt, hogy akár bele is fulladhatsz, — ez volt a Gross Bella válasza.

Végre kiengedték, de a szobai tartózkodástól nagyon gyenge volt s panaszkodván, hogy gyengének érzi magát, a lépcsőn az én karomat kérte. Az asszony reá kiáltott:

— Mit komédiázol?!

Soha egy jó szava nem volt hozzá. Ha csak némelykor valamit nem akartak tőle, hogy írjon. Olyankor megengedte Gross Bella, hogy meg is csókolja. De ha már másnap közeledett felé, a legbrutálisabb szavakkal kergette el:

— Eredj, te komisz!

Grosszék és Jókai pénze.

Egy izben a telepre készültünk vacsorázni. Nemsokára volt ez, hogy kiszabadult az öreg ur fogságából. Hűvös idő volt, kérte a felöltőt. Készséggel mentem érte, de a szobában, ahol a szekrény volt, Jókainé kérdezte, mit akarok? Mondtam neki: a felöltőt kéri a méltóságos ur.

— Nem. Nekem ne trotliskodjon. Hagyja csak ott a felöltőt.

— De méltósága kérem, már megígértem neki.

— Bánom is én. Mondja, hogy én megtiltottam. Elvettem a kulcsot.

— Képzelteti uram, — mondta most Robert kisasszony — hogy magam miként pirultam: megmondani a választ a méltóságos urnak. Es tényleg, késő éjtélgi felöltő nélkül kellett ott ülni Jókainak a vendéglő terraszán. Málkor megint, reggel, mikor már összejöttünk s Grosszék is megreggeliztek már, Jókai Mór még

mindig nem kapta a kávéját. Engem kért, hoznám be. Felesége ingerülten kiabált reá:

— Persze, — mit gondolsz, a kisasszony te érted van itt. Nem a te cseléded, hol a te Jánosod? Bizonyosan már megint levelet csempésztek. De csak meglássam...

Nevezetesen — magyarázta idézetét a társalkodónő — a levelezés és a munka miatt igen sok szomorú órája volt Jókai Mórnak. Egyetlen levelet sem ő bontotta fel, hanem felesége, vagy az anyósa. Ha nem tetszett nekik a levél; egyszerűen eltépték s meg sem mutatták Jókainak. Viszont neki sem volt szabad semmit írnia, anélkül, hogy meg ne mutatta volna Groszónak. Ha pénzküldemény jött, azt is egyszerűen ők vették fel. Az *Ilonka*, a legfiatalabb Grosz leány, írta alá Jókai nevét.

Jól emlékezem, hogy egy ízben nagyobb összeg érkezett s én mentem el Grosz Ilonával a postára. A postatiszt megjegyezte, hogy az utalványt a méltóságos urnak személyesen kell aláírni. Erre haza mentünk s ott Grosz Ilona aláírta Jókai Mór nevét a nyugtára s visszamentünk a postára. A tisztviselő még megkérdezte: Kérem, maga a méltóságos ur írta ezt alá? Igen, felelt reá Grosz Ilona s így a pénzt ki is fizették.

Miért tünt Jókai?

Nem tudom én azt mind elmondani, — folytatta a társalkodónő — hogy mit tettek azzal a szegény, nagy költővel. Pedig nem volt gyerek, teljesen ép szelleme volt. De hihetlenül tudott tünni, szenvedni. Mikor egyszer ajánltam, hogy az érdekében teszek valamit, fordulok valakihez, vagy irok valakinek, akkor szomorú kék szeméből egy-két könny jött ki s csak azt mondta: „Nem lehet. Nem így gondoltam...” Egyszer aztán mégis reávettem, hogy felutazik Budapestre s elmegy *Eötvös* Károlyhoz, akit nagyon szeretett és tisztelt, vagy visszamegy a leányához. Estére volt tervezve az elutazás, az volt a hiba talán, hogy más ruhát vett fel s Groszék észrevettek valamit. Természetesen ekkor minden lépésére vigyáztak s nem engedték ki a szobából. Megint csak tovább szomorkodott, csöndesen hallgatott. Nekem nem szóltak a dologról semmit. Maga a család többi tagja is brutális volt hozzá. Például történt, hogy délután kért: vágnék neki egy kis kenyert. Én épen tisztogattam, mondtam tehát neki: tessék méltóságos ur, vajon maga. Ekkor jött be az öreg Groszné s reánk szólt:

— Miért engedi, hogy hozzányúljon a kenyérhez? Ha Bella meglátja, mind a ketten kikapnak.

Pedig mondhatom — tette hozzá elbeszéléséhez Robert kisasszony — Jókainak volt olyan tiszta a keze, mint a Groszné urnőé, amikor megmosta. Talán már említettem, hogy a méltóságos ur a cselédek kávéját kapta. Mikor egyszer János, az inas, épen bevitte hozzá, szembe jött vele az egyik Grosz-leány. Azt hitte talán, hogy az inas ismét a saját kávéját viszi be gazdájának — mert hiszen ez is sokszor megtörtént, Jókai nem is tudta — reá förmedt tehát a fiatal leány az inasra:

— Már megint lopnak? Micsoda szemtelenség az?

De talán elég is lesz más — fejezte be Augustina Robert tanuvallomását; — igazán nem csodálkoznám, ha az emberek hinni sem akarnák e tapasztalatimat. Hiszen olyan nehéz elhinni azt a brutalitást, amivel iránta viselkedtek. Hanem, aki tudja, hogy például az apjukkal is hogyan bántak, az hinni fogja. Jókai csak tünt és dolgozott ernyedetlenül. Dolgozott *vigasztalásból* egyrészt; másrészt: mert *kényszerítették rá*. Így telt az ideje az amikor én ott önk nagy postájának, legalább az idő alatt, voltam.

Jókainé a röpiratról.

Az *Új Hírek* című lap ma esti számában, — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a következőket írja:

A *Jókainé* ellen kiadott röpirat kinos feltűnést keltett az egész országban. Egyik munkatársunkat elküldtük a meghurcolt özvegyhez, Nagy Bellához, megtudakolni, hogy micsoda véleménye van a röpiratról, mit szól az azokban foglalt vádakra és miféle megtorlásra készül.

— A véleményem erről a dologról — mondta az özvegy, — ugyanaz, mint minden tisztességes ember véleménye. A kegyeletemet sértik, meg akarnak hurcolni, de nemcsak engem, hanem a szent halott emlékét is. Ha nem szerepelnék benne, akkor is épp így vélekednék erről a dologról, mert egy tisztességes ember meghurcoltatásáról van szó.

Megtorlással, jogorvoslással pedig én nem élek. *Vészi* József képviselő, aki iránt én kimondhatatlanul hálát érzek, egy *ellenbrosurát* ad ki, amely ma fog megjelenni és ez a brosurá lesz az én elégtetelem. Nem *Vészi* József beszél majd azokban a sorokban, hanem *Jókai Mór*. Az ő versei, írásai, levelei és szavai, melyek mind arról szólnak, mint szeretett ő engem s mint szerettem én őt.

Ma reggel különben meglepetés ért. Egy jóakaróm levélben figyelmeztetett, hogy ma ne menjek ki Jókai Mór sírházhoz, mert *lehetséges, hogy valami fanatikus örült inzultálna*. Nos és én mégis kimegyek! Kimegyek úgy, mint a halála óta minden áldott délelőtt és ráhelyezek egy apró fehér csokrot a sírra. Ha megölnék, ha leütnék, ha ott halok is meg, mégis kimegyek és nem hagyom magam eltántorítani ettől a szándékomtól...

Idáig beszélt Jókai Mór özvegye. Az arca lángolt a belső érzéseitől és könyek látszottak a szemében. A következő pillanatban csöngtetés hallatszott az ajtón. A szobalány jelentette, hogy a virágkereskedésből meg hozták a mindennapos fehér szegfűcsokrot.

Válasz a röpiratra.

Vészi József röpirata, amelyre *Grosz* Bella célozott, ma csakugyan megjelent ilyen címmel: *Hienák Jókai sírján*. A röpirathból, amely *Fényes* László leleplezéseit csupa ráfogásnak bélyegezi, közöljük az alábbi részleteket:

Jókai nem h gyta védelem nélkül özvegyét. Ragyogó plaidoyer maradt utána irodalmi nagyatékában. Százszámra lírai vers és költeményre levelek, ami mind a hitvesének szól. Így vértette föl özvegy *Jókai Mór* német ezen előre sejtett orvtámadások ellen maga *Jókai Mór*.

Látom előre a mosolyt a pamfletisták ajkain. Azok a versek jól tudjuk mi, hogy megvannak. Számoltunk is velük. Persze, hogy megvannak. Miről szólnak? Arról, hogy a megtevesztett, meggyőzött öreg ember milyen odaadó gyengédséggel szerette feleségét, milyen imádattal csüggött hitvesén. Hiszen mi pamfletisták sem vonjuk ezt kétségbe. Persze, hogy szerette, persze, hogy imádta, persze, hogy rajongással csüggött rajta. De csak annál sötétebb a bűne annak az asszonynak. Mert azt a határtalan szerelmet brutalitással viszonzta. Hiszen, ha kijózanódott volna *Jókai* e szerelmének első mámorából s közömbös lett volna felesége iránt, akkor érthető lenne az a temérdek atrocitás, amivel a cselédség vádolja. De imádta. A lába nyomát is csókolta. Ugy tekintett fel hozzá, mint istennőjéhez. És mégis...

Mi az a mégis? Hogy az elcsapott cselédek miket pletykáltak, azt majd megtudjuk abból a szennyes iratból, mihelyt napvilágot lát. De uton utfián, klubokban, irodalmi kávéházakban

és az utca aszfaltján hirdetik, hogy *Jókai*val rosszul bántak, nyers szavakkal illeték, szeretetét durvasággal viszonzták, idegenek előtt leszállták. Hát ez az, a mire maga *Jókai* cáfolt rá, még a sírból is. Mert a verseibe, a miket ránk hagyott s a mik kötetekre rugnak, nem annyira azt világítja meg, hogy mennyire szereti ő feleségét, mint inkább azt, hogy mennyi gyöngédséget, odaadást, hűséget, szerelmet és jószágot pazarolt rá a hitvese.

Magyar közönség. Tessék most már a mérleget feleltetni. Tegyük önk egyik serpenyőbe a cselédek pletykáit, a másikba a *Jókai Mór* tanuvallomását. És állapítsuk meg e percben, ki érdemel nagyobb hitelt: a cselédnép tiszteltreméltó grémiuma-e, vagy pedig az az ember, aki míg a földön járt, a *Jókai Mór* nevét viselte.

A röpiratnak *Fényes* László a szerzője. Mindjárt gondoltam, hogy ő lesz az. S ha névtelenül jelent volna meg, akkor is rá kellett volna ismernem. Még pedig a bevezetésről, ahol azt mondja, hogy *Jókai* c aládi életéről rutul hazudott az egész sajtó, tehát ő rá vár feleletet, hogy feltárja az igazságot. Ez a valóban *Fényes* Lászlóra vall. Ez egészen ő. Akinek mániaja, hogy hazug és korrupt az egész sajtó s ő egyedül hirdeti az igazságot. U mind az egész sajtóval áll szemközt. Alább nem adja. Pedig bezzeg szerényebb volt valamikor!

Reám, mikor a „Nemzeti Szalon”-ban tűz keletkezett és *Pál* Lászlónak néhány képe odaégett, azt írta ez a beteg ember: „*Pál* László képei odaégték. És *Vészi* József még mindig szabadiában jár.” Ilyen ép az ő elméje. Mint az igazság hőroza jár-kel az a boldogtalan ember itt e józan világban. Holott gyógyintézetbe való. Nagyozolásában megkonstruált magának egy világot, a melyben csupa gazember él s ő az egyetlen igaz férfi, aki védelmére köl a szorongatott igazságnak. S e hivatása gyakorlásában megmar mindenkit, dühének tájtékával befecskendez mindeneket.

Teljesen méltó hozzá ez a legujabb hadjárata. A közönség ámulva fogja kezét összesapni a pamflet láttára. Ekkora ocsmánysággal igazán nem álltak még a magyar közönség felé. Micsoda forgataga ez a nyomorult pletykálkodásnak! Hogy mit mondott ez a szakácsné, az az inas — vajjon beveszi-e ezt az utálatos, rothadag táplálékot a publikum gyomrára? Az irodalomtörténet „igaz” adatait a cseledszobából hordani össze: ez a gondolat csak egy parverz vérű örült agyában foganhatott meg. Pfaj! Ha ezt a könyvet minden jóra való ember nem dobja a szemétdombra, akkor ki kell ebből az országból vándorolni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Takarodó, dráma. Este: Katalin grófnő, operette. Szamosi Elza vendégfellépte. Hétfő: Asszonyregement, bohózat. Kedd: Rikkanca, operette. Szerda: Rikkanca, operette. Csütörtök: Rikkanca, operette. Péntek: Nincs előadás. Szombat: Vénusz istenasszony, bohózat.

* Szamosi Elza vendégjátéka. A tegnapi felhőszakadás folytán elmaradt előadást ma tartották meg a nyári színházban és így ma végre megismerkedhetett az aradi közönség Szamosi Elzával, az Operaház ezidőszori sztárjával. A Subancot, ezt az elavult operettet adták. A vendégművésznő az Elza szerepét kreálta, még pedig teljes sikerrel. Az előadás keretéből szinte kiritt az ő kedves és szinte tökéletesen művészi alakítása. A szállongó hírek nem bizonyultak túlozottnak: Szamosi Elza igen szép megjelenésű leány, akinek játékából hatalmas színpadi képzettség tűnik ki. A hangja lágy és sima, szinte bársonyos; minden regiszterben biztosan mozog, sehol egy gikszer, sehol túlzásba vitt hangequibrista mutatványok. A harmadik felvonás koloratur-áriája kész gyönyörűség volt. Ami a játékot illeti, az talán nem olyan magas színvonalu, mint a művésznő éneke, de föltétlenül diszkrét és meggyerően bájos. *Fóthy* Frida, aki a címsze-

repet játszott, feltűnően gyenge és szögletes volt. Általában az egész előadásban csak *Polgár* és *Ligethy* volt jó; az utóbbi ugyan izléstelen kuplékat énekelt, de egyes jeleneteiben óriási derűtséget keltett és nyílt színen is kapott tapsot. A szép számú közönség a vendégművésznőt elhalmozta tetszésének jeleivel és végössze nem volt a kihívásoknak és ismételtetéseknek. A mai siker után nagy várakozással nézünk a *Kalinka* grófnő holnapi előadása elé, amelyben a vendégművésznő betétül elénekli a Carmen Habeneira áriáját. (b.)

* Vidéki színházak igazgatói. A pécsi színház-igazgató-választással különben eldől majdnem minden nagyobb vidéki színház sorsa. Az aradi színház *Szendrey* Mihályé, a debreceni *Zilahy* Gyuláé, a nagyvárad *Somogyi* Károlyé, a miskolci *Balla* Kálmáné, a pécsi *Kövesi* Alberté lett. Nincs még igazgatója Szegednek, Kassának és Pozsonynak. Nincsen még színháza *Makó* Lajosnak, *Komjáthy* Jánosnak és Janovics Jenő dr.-nak. Így a szegedi színház sorsa is valószínűleg háromuk között dől el, mert Temesvárott megmarad *Krecsányi*, Kolozsvárott pedig intendántura lesz a *Magyeri* Dezső visszavonul az igazgatóságtól.

Az új iparpártolási akció.

(Értekezlet az ipartestületben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 11.

Holnap, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor, az aradi ipartestület nagytermében értekezlet tartanak Arad kereskedő, iparos és társadalmi egyesületeinek kiküldöttel, hogy legyenek az alapját egy Aradon megindítandó, nagyszabású iparpártolási akciónak.

Elvitázhatatlan, hogy ez Aradon nem az első ilyen irányú mozgalom, s az is kétségtelen, hogy Magyarországon a legtöbb iparpártolási akció inkább szövirágokból áll, mint tettekből. Sokszor járt nyomán a hazafias felbuzdulásnak az elposványosodás, úgy, hogy már-már a kedvet és bátorságot kell csodálni, a melylyel a régi akciók romjain új utat készítenek a magyar ipar haladásának, gyámolításának.

Bizonyára a régebbi mozgalmak elcsöndesedése, az iparpártolásért tömörülők oszlása nem ok arra, hogy akár az újabb akció megindítóinak, vezetőinek kedvéből valamit elvegyen, akár hogy annak eredményeire következtetést vonjanak. Egy elismerést a régi mozgalmaktól se lehet megtagadni. Az iparpártolás ügye propagandája, oly természetű, hogy annak eredményeit nem lehet kétszerketőre kiszámítani, szemmel látni. De aki igyekezett az ilyen dolgok mélyébe hatolni, elmondhatja, hogy még a legegyszerűbb, legigénytelenebb eszközökkel dolgozó propagandának is van legalább egy kis eredménye. Ha nagy tömegeket nem tud megnyerni: okvetlen van néhány ember, akinek a lelkébe veri az iparpártolás kötelességét. Akik azután nem találhatnak semmi furcsát abban, ha mindenütt, ahol lehet, magyar gyártmányt követelnek: nem félnek attól, hogy hazafiaskodásnak veszik, ha ezt hallgatják. De ettől eltekintve: iparunk, ha lassu tempóban is, mégis fejlődik, s ennek a fejlődésnek minden újabb állomása könnyebbé teszi, a siker több kilátásával biztatja az iparpártolási akciókat.

Végül pedig, ha az egyik iparpártoló tábor nem találta meg a biztos fegyvereit a külföldi gyártmányok ellen való harcban, nem ok rá, hogy mások ne keressék. Lehet, hogy ez se fogja megtalálni: de ezt keresni oly hazafias kötelesség, a mely előtt azoknak, a kiket akár társadalmi állásuk, akár hivatásuk vagy aranyosságuk révén megillet, nem szabad félrevonulni. De hogy a sikernek mily erős reménye kíséri az akciókat, egy aradmegyei virágzó me-

zővárosnak: Gurahoncnak példája mutatja. Ott, illetékes emberek állítása szerint, minden vonalon fényes diadala, gyönyörű eredménye volt az iparpártolási akciónak, a nélkül, hogy ebből másnak, mint az osztrák iparnak kára lett volna. Lehet és valószínű, hogy a gurahonciak módszere nem illik teljesen az aradi viszonyokra. De akkora erővel, annyi komoly igyekezettel és kitartó munkával, a mely Gurahoncon célhoz vezetett, Aradon is meg lehet a helyes módokat találni.

Ezek tudatában fogadjuk az új iparpártolási mozgalmat, a melynek a holnapi gyűlésen az ordre de bataille-ját, nagyobb vonásokban megállapítják s az akció első szervezetét megalkotják.

Az előkészítő bizottság részletes, figyelemreméltó tervezetet készített erre nézve. E szerint az iparpártolási bizottság intéző szervei I. az ügyvezető igazgatóság: II. a kereskedelmi, III. iparügyi, IV. női, V. mezsgalmi (agitáló) és a VI. sajtóügyi osztály. A tervezet minden bizottságnak megállapítja hivatáskörét, a melynek keretén belül minden bizottság maga állapítja meg a működésének programját. A bizottságok vezetőit és tagjait holnap választják meg.

Régi, eloszlott emlékü frázisok helyébe kár volna újakat idézni, a mikor újabb tömörülés történik az iparpártolás lobogója alatt. Minden jókívánságot, a melyet ahhoz fűznek, minden tanácsot, a melyet annak embereihez intézhetni, egyetlen szóba lehet foglalni. Egy szóba, melynek értelmét azonban nagyon komolyan vegyék az iparpártolásnak küzdői: az új iparpártoló szövetség dolgozzék!

A nemzeti párt föléledt.

(A disszidensek értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 11.

A disszidensek, *Apponyi* Albert gróf és erősen megcsappant számú hívei, azok, akiket az idő vasfoga még nem rágott le a vezérnek vihartépte elveiről, ma délelőtt tíz órakor értekezletre jöttek össze Budapesten, Hungária-szállóbeli klubhelyiségükben.

Apponyi Albert gróf ma reggel érkezett vissza Eberhard-ról a fővárosba és nyomban a Hungáriába hajtatott, ahol hívei lelkesen fogadták. *Apponyi* Albert gróf nagy vonásokban ismertette programját, a melyet holnap Jászberényben beszédének keretében mond el.

Az értekezlet elhatározta, hogy „Nemzeti párt” címén párttá alakulnak, illetőleg az országgyűlésen elfoglalják újra azt a helyüket, amelyet a *Szell* Kálmán kedvéért elhagytak.

Azt hisszük, hogy a disszidenseknek ez az elhatározása nem sok vizet fog zavarni a parlamentben. Így sem lesznek ők számottevőbbek, mint eddig voltak, a párttá alakulás semmit sem fog változtatni az elveik szilárdságán, vagy szilárdtalanságán, határozottságán, vagy határozatlanságán.

Sőt aligha lesz befolyással a párttagok összetartására is, ezeknek száma a párttá-alakulás előtt már annyira megfogyott, hogy akik még kitartottak a céhben, azokat az *Apponyi* személye s nem a pártkötelék ereje, vagy hiánya gátolta meg őket számuknak további apasztásában.

Egyáltalában a mai értekezletnek ez a megállapodása azt a hatást kelti, hogy

ez tisztán az alkalom kedvéért történt, szüksége volt erre *Apponyi* grófnak a holnapi beszámolójához, amelyre már előzőleg maga fölhevít a politikai férfiak érdeklődését. Ez a pártalakulás, a nemzeti párt fölélesztése jóra való keret lesz a jászberényi beszámolóhoz.

Itt említjük meg, hogy *Apponyi* Albert gróftól holnap a függetlenségi párt részéről *Okolicsányi* László, a néppárt részéről *Kaas* Ivor báró kíséri Jászberénybe.

TANÜGY.

(—) Rajztanárok szünidei tantolyama. Budapestén e hó 18-án nyílik meg a rajztanárok szünidei tantolyama, a melyen 82 tanár vesz részt, ezek közt Aradról: *Visontay* Kálmán és Makóról: *Hoffman* János.

Az aradi orsz. atléta-verseny.

(A készülődés és a helyárat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 11.

Mához két hétre ismét ünnepet ül Arad város sportkedvelő közönsége: a testi erő és ügyesség egyéni legkiválóbbjait lesz alkalom versenyben látni az *Aradi Atlétikai Club* által június 26-án rendezendő országos atlétikai viadalon.

Az országos tornaünnepély sikerének hangjai még ma is fülünkbe csengenek, a tornászok által nyújtott látványosság még ma is szemünk előtt lebeg, a katonás csapatok dobpergését még ma is hallani véljük, máris városunk más irányu agilis sportegyesülete *Török* Gábor-utcai sporttelepére felvonva a nemzeti tilkolt a tornával homlokegyenest ellenkező atlétika hívei részére országos atlétikai viadalt hirdetett. Esorok megjelenésével egy időben már láthatók lesznek a verseny igen ügyes plakátjai, melyek a már általunk is közre adott versenypontozatokat és a helyáratat tartalmazzák.

A verseny rendezését a klub választmánya egy öttagú bizottságra bízta melynek *Seathmáry* János elnöke alatt ifj. *Vas* Gusztáv titkár, *Vas* István dr. első jegyző, *Molitoriss* József sportintéző és *Heeger* Antal sportosztály vezető, tagjai.

Hogy a rendezőség mind jobban biztosítsa a viadalok fényét és sikerét, felkérte az ügyvezető elnököt és titkárt, hogy a holnap Budapesten tartandó athléta viadalra menjenek fel s az ott résztvevő jeles athléták figyelmét ismételten Arad felé tereljék, őket a lejöveteleire megnyerjék. Azon remény, hogy legjelesebb erőink Aradon e versenynapon találkozni fognak s azon kilátás, hogy a club jó formában levő tagjai helyhez ily körülmények mellett alig juthatnak, arra indította a vezetőséget, hogy versenye programját egy zárt, tisztán az Aradi Atlétikai Club tagjai részére szóló 220 yardos síkfutási számmal megoldja.

Az atlétikai viadalok befejezte után a club football csapata immár negyedizben fogja felvenni a mérkőzést a *temesvári* football klub csapatával, mely felett két ízben győzelmet aratott, egy mérkőzése pedig 3:8 arányban eldöntetlen maradt.

A versenyrendezés lehetőségét óhajtja tenni az érdeklődőknek e viadal megtekintését igen csekély áldozatok árán ezért a helyáratat a következőképen állapította meg: Páholy 5 személyre 8 korona, fentartott ülőhelyek a tribün előtt 2 korona, ülőhelyek a tribün első három sorában 1.40 korona s a többi sorokban 1 korona. Állóhely 50 fillér, deák jegy 20 fillér. Jegyek előjegyezhetők ifj. *Vas* Gusztáv titkárnál. (Andrássy-tér 9. sz.)

X HÉT ESEMÉNYEIBŐL.

A nagy sztrájk,

amely nem tartott ezer évig, és szerencsére
ma már vége van.

Arad, június 11.

Annyira vége, hogy most már csak az emlékei és a kitoloncoltatási ítéletek vannak meg belőle. És minden csoda ugyan csak három napig tart, a közmondás szerint, de az epilógusaiból még két hétig élnek az előrelátó ujságok.

Főcímelő do'og volt (s csak most tudjuk megbecsülni, amikor elmúlt) hogy *Sarlot* Domokos főkapitány, aki már a népfelkelő-örnagyi rangot is rég letette, majd egy ezred katonaságot kapott, amelyet, mint a közbiztonság parancsnoka, ő dirigálhatott. Katonáék egyébként nem tisztelik azt a bizonyos civilt, akivel ők, a társasvacsorákon elhangzó pohárköszöntők szerint, igen barátságos viszonyban élnek. Hanem most kivétel volt. A főkapitány, a civil volt az Ober-Commando.

Természetesen, a katonáéknak ez rosszul esett, s talán kedvetlenül végezték a munkájukat. Ilyen

alkalomra, mondták, a főkapitányt ki kellene nevezni tartarokos tábornagynak, s illő ruhát is adni hozzá, majd mindjárt másképp mennének a katonák a sztrájkolók ellen.

Magának a sztrájkoknak utolsó napjaiban a helyzet képe ez volt.

A tornaverseny látványosságaitól megkapatva, kötelhuzást rendezett a munkás és a munkaadó. Egy fillér volt a különbség, melyik bírja elhuzni.

Íde a harmadik rajz következett volna, miután az *Aradi Közlöny* előre kimondta, hogy az olvasónak minden vasárnap három karikatura legyen a füzékében. Mialatt azonban a fenti rajzok készültek, a sztrájk hullámai egyre terjedtek. Sztrájkoltak az asztalosok, a suzterek, a szakácsok, a piaci kal-

márok, a reszelővágók és a korcsolya-felkötők, — végre a sztrájk megdőböntő fordulata következett be. Rajzolónk egy névjegyen a következőket üzenté:

„Csatlakoztam az általános sztrájkhoz.”

S a nagyobb hitelesség okáért, nehogy kétkedjünk szavai igazságában, le is rajzolta ezt aényt:

Az aradi rab-kadét sorsa.

(Kegyelemért a királyhoz.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 11.

Az arad-vári katonai fogház legérdekesebb s egyik legszánalmasabb lakójára: a föltűnő szépségű *Lakatos* tiszthelyettesre reményteljes napok járnak. Többször írtunk ennek az urinak szomorú tragédiájáról: Szerelmes volt egy gyulai szép asszonyba, s ennek a kedvéért bűnrészesre lett egy rablógyilkosságnak. Előbb életfogytiglani börtönt, utóbb tizenöt évi fegyházat kapott ezért a kadét s e büntetéséből már hat évet töltött ki az aradi sánc-börtönben.

A szülők azóta mindent elkövettek arra, hogy fiuk ártatlanságát kimutassák, s hogy ezen a néven kegyelmet eszközöljenek ki számára. Hosszu utánjárások után csak most tudtak céljuk felé közeledni a király megengedte, hogy *Lakatos* kadét bűnpöre újra tárgyalassék. Tudósítónk az alábbiakat közli velünk arról a fordulatról, mely az aradi rab-kadét sorsában beállt:

Előbb valamelyik osztrák gyalogezrednél szolgált a szép *Lakatos* kadét, amikor a kadétszólóból többi fiatal társával szárnyra bocsátották. A legszebb, a legdélcegebb fiu volt valamennyi között, de a törzsökös, szegedi származású magyar fiúnak több ellensége akadt az idegen tisztikarból és a jómodu fiu örömmel fogadta, s midőn Magyarországra, a sárga hajtókás 101-ik csabai gyalogezredhez helyezték vissza.

Azonban előhaladása itt sem igen volt, az osztrákezezedektől kapott minősítése utját vágta az előrehaladásának, — a mire a fiu a mulatós életre adta magát. Valami rossz asszonynak is a hálójába került a megfontolatlan siheder fiu, a legszebb kadét, kinek a feje fölött annyira összezsécsaptak a bajok, hogy meggondolatlan percében az ezredétől is megszökött. A délvideki állomáshelyről, visszaszökött abba az alföldi nagy városba, hol szeretője a férjes asszony, a rossz asszony élt.

Itt züllődött, itt csavargott, itt bujdosott azután a kadét, az ezred legszebb katonája, akit balvégzete a legelvetemedettebb emberek közé sodort. Ugyanis a rossz asszony férjével meg-

gyilkolt és kirabolt egy idegen gazdag kúpecet. Midőn pedig a rabló gyilkosokat elfogták, velük együtt elfogták a szökött kadétot is, akit most már rablógyilkosságban való cinkosság miatt is ítélőszék elé állítottak.

Hiába vallotta ártatlannak magát. Hiába tagadta meg, hogy legcsekélyebb részessége sem volt az irtózatós rablógyilkolásban és csak rettenetes végzete sodorta a rablógyilkos házaspár környezetébe és a rablógyilkosság színhelyéhez.

A rettenetes bűnnel vádolt kadétot halálra, majd királyi kegy folytán életfogytiglani várfogságra ítélte el a katonai bíróság. A kadét hozzátartozóit, a közbecsült urt családot lelkeben, szívében sebezte meg ez az ítélet és azóta nem nyugodtak, hogy kitisztazzák az élve eltemetett fiu ügyét. Folyamodást folyamodás után küldtek a katonai főbb bíróságokhoz, szóval és írásban kihallgatásra jelentkeztek a királyhoz, de hat évig mindhiába. Azonban hat év után, ennyi idő óta emésztődik a legszebb kadét az aradi vár sánc-börtönében, a szülői szeretet, lankadatlan buzgóság, és ezerszemű kutatás annyi mentő adatot gyűjtött össze *Lakatos* kadétnak a rablógyilkosságban való ártatlansága mellett, hogy ezen adatok alapján a király elrendelte a pör újra felvételét és a szülőknek most biztos a reménye és hite, hogy a sokat szenvedett ifju embert az újabb vizsgálat és ítélet tisztázza és fölmenti a szörnyű bűn vádjáról és rettenetes büntetéséről.

MULATSÁGOK.

(—) Az aradi iparos ifjak önképző egylete június hó 18-án, szombaton este a Kass-féle vendéglő összes termeiben az egylet 25 éves fenállásának megünneplési költségeinek fedezésére szórakoztató kedélyes táncestélyt rendez.

Szerencsétlenség a bikaviadalon.

(*Pouly* fiú megsebesült.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, június 11.

Az idegeneknek Magyarországra való csodítását célzó bikaviadatok első estéje ma folyt le Budapesten. A főváros közönségének izléstelenségét jellemzi, hogy az inkább undorító, mint gyönyörködtető látványosság tömérdek közönséget vonzott az arénába. És ennek a közönségnek meg is volt a maga gyönyörűsége: *vért, igazi vért látott.*

A bikaviadal ugyanis mindjárt az első napon meghozta a maga szenzációját: a híres, sokat emlegetett *Pouly* fiú, akinek mesébe való ügyességéről hasáboakat írtak a lapok, ma valami huszadrangu matadornak bizonyult és súlyos sebet szenvedett attól a különben elég jól betanított, disznónagyságu bikától, amely három „mérközésen” át meglepő hidegvérrel hagyta kinezni magát.

Az esetről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Ma este tartották meg az idegenforgalmi részvénytársaság által rendezett bikaviadatok első bemutatóját. Az első két viaskodás teljes rendben folyt le. Az aprótermű bikák mulatóságos fűrgeséggel szaladtak ide-oda, az espadák és toreadorok ingerlésétől kissé megvadulva. A közönség általában közönséges szemfényvesztésnek ítélte a viadalt, és többen felháborodásuknak is kifejezést adtak az állat kinezése miatt. Egyébként a nézők nagy része érdeklődve szemlélte a spanyolok sürgését-forgását.

A harmadik viaskodásnál azonban egy váratlan szerencsétlenség hozta óriási izgalomba

a közönséget. *Crass* toreadort a feldühödt bika megrohanta, és földre sodorta. Már-már felhasította szarvaival a földön fekvő ember testét, mikor Pouly fiú odarohant, és megkapva az állat szarvát, félrehúzta a bikát. A bika erre a matadornak rohant, szarvával a Pouly fiú láb-szarába döfött, és azon egy hat centiméter mély és tizenhat centiméter hosszú sebet hasított. A matador személyzetének csak nagy fáradsággal sikerült vezetőjüket megmenteni.

A sebesültet a mentőegylet orvosai vették kezelés alá és bekötötték hatalmas sebet. A felizgatott közönség azt hitte, hogy a seb életveszéljes és mindenki megkönnyebbülten lélekzött fel, mikor a bekötött matador sápadtan és támolyogva a porrongra lépett, megmutatva, hogy nem sebesült halálosan.

Pouly fiút beszállították a vöröskereszt kórházba és miután más matador nem volt jelen, a bikaviadalt beszüntették.

A holnapra és keddre kitűzött bikaviadalokat ennek dacára is meg fogják tartani. Ezen a Pouly fiú szerepét *Clarion* matador veszi át, a ki a sevillai iskolában együtt tanult megsebesült társával. A mai mérkőzést mintegy 8000 ember nézte végig.

SPORT.

+ Ifjúsági tornaverseny. Az aradi kir. főgimnázium, állami főreá iskola és állami tanítóképző intézet tanuló ifjúsága június hó 19-én, vasárnap délután 4 órakor a liceum előtti játszótéren házi tornaversenyt rendez, melyre a nagyközönséget tisztelettel meghívja a három tanintézet igazgatósága. — A tornaverseny sorrendje: 1. Felvonulás. 2. Hymnus. 3. Szabadgyakorlatok. 4. A kir. főgimnázium és áll. főreá iskola négy alsó osztályának szertornázása (osztálytornázás). 5. A felső osztályok szertornázása (csapatornázás). 6. Versenyek: a) síkfutás, b) rud- és kötélmászás, c) függőszekedés. 7. Szabadtornázás a magas nyujtón. 8. Játék: főgimnázium és tanítóképző intézet fűlelabda, főreá iskola rugó labda (foot-ball). 9. Szózat. 10. Elvonulás. Belépti díj 60 fillér. Kedvezőtlen idő esetén az ünnepély a köve kezé napon tartatik meg. A tornaverseny pont 4 órakor kezdődik. A tiszta jövedelem a jövő tanévben Budapesten tartandó ifjúsági tornaversenyre felutazó szegény sorsu tanulók javára fordítatik, mely okból az igazgatóság tisztelettel kéri a közönséget, hogy tekintettel a jótékony célra, az ünnepélyt számos látogatásával megtisztelni szíveskedjék. Felülfizetéseket köszönettel fogadják.

+ A város díja az atletikai versenyre. Arad város tanácsa ma délelőtt tartott ülésén az Aradi Atletikai klub által június 26-án rendezendő országos atléta versenyre adandó díját is megválasztotta. A díj gyönyörű ezüst cigarettatárcsa, achát kövekkel díszítve.

+ Az aradi tornaegylet holnapra tervezett kirándulását a kedvezőtlen időjárás miatt később meghatározandó időre elhalasztotta. Az elnökség.

Kiss József és Jókaiék.

(Epizód Abbáziából.)

Arad, június 11.

Egy röpiratról beszélnek mátol kezdve három napig országsherte. Mert hisz minden csoda három napig tart. Jókai martiromságáról szól az a kis füzet, melyet ma egymás kezéből kapkodtak az emberek, s melynek vérlázító, hajmeresztő tartalma egy rettenetes tragédiáról rántja le a leplet. Kétszeresen borzalmassá teszi a tragédiát az, hogy hőse Jókai Mór, a magyar nemzet bálványja, a világirodalom egyik legelső, ragyogó fantáziájú mesemondója.

A röpiratot a nagyközönség egyszerű botrányvadászatnak tekinti. Mert érthetetlen előtte, hogy ha a nagypoéta igazán olyan kimondhatatlanul sokat szenvedett, akkor miért nem oldozta fel köteleit, melyek a kintpadhoz feszítették, s főképen,

miért bocsátotta minduntalan világgá azokat az áradó költeményeket és leveleket, melyek az ő nagy családi boldogságáról mondtak tündérregéket a külvilágnak?

A röpiratban foglalt förtelmes dolgokat sem megcáfolni, sem megerősíteni nincs szándékomban. De emondok egy esetet annak illusztrálására, hogy a beavatottakat miért nem lepte meg a mai röpirat.

A múlt nyáron Siófokon voltam. Ott nyaraltak Jókaiék is. Jókai, Grosz Bella, az öreg Groszné és ez utóbbinak két felnőtt leánya.

A fürdőtelepnek volt rajtuk kívül még egy nevezetessége: Kiss József, az örök-ifjú poéta, a „Hét” szerkesztője. Kiss József akaratlanul is maga köré csoportosította a fürdőn tartózkodó tollforgató embereket, akik igaz szeretettel vették körül az örökké elégedetlenkedő, de aranyos szívű ősz poétát.

Kiss József mesélte egyszer ebéd közben a következő történetet:

— A múlt nyáron Abbáziában voltam. Ott üdültek Jókaiék is. Régi barátság fűz Jókaihoz, s mindjárt az első napon meglátogattam őt. Nagy lakást tartottak, melyből négy fényesen berendezett szoba Jókainé és a Grosz családé volt, míg az ötödikbe, mely egyszerű kopott fabutorainál fogva, egy szegényes diák-szobához hasonlított, Jókait szállásolták el. Künn hűvös, mondhatni hideg volt az idő, s amikor bevezettek Jókaihoz, ott didergett az aggköltő egy faszéken.

— Hogy — miként vagy Mórca bátyám? — kérdeztem a belépés után Jókait.

— Megvolnék valahogy, felelt, csak nagyon fádom.

— Hát akkor miért nem fűtenek be? Kérdeztem a jelenlevő öreg Grosznét.

Mire ez utóbbi magából kikelve, indulatosan rántförmedt:

— Ugyan ne higgyen neki, most is három ing van rajta, nem fázik az.

— Ne ingeket adjanak a méltóságos urra, hanem fűtsenek be.

— Talán elment az eszünk, hogy még szénre is pénzt pazaroljunk, legyen nyugodt, nem fog megfagyni.

Kiss József, mint monda, összeszorult szívvel hagyta el akkor Jókaiék hajlékát, föltette magában, hogy nyilvánosság elé hozza a bánásmódot, melyben Jókait részesítik, hátha javít ezzel valamit a helyzetén. De aztán szándékától csakhamar elállt, mert még ott Abbáziában meggyőződött róla, hogy Jókai mindenkit megcáfolna, aki boldogtalan családi életét a nyilvánosság elé vinné. Hazasságának konzekvenciáit viselni akarta a végtelékig.

A siófoki fürdőző közönség, egyébként, amenny tisztelettel vette körül a költőkirályt, annyi elleni szenvvel, sőt gyűlölettel viseltetett Jókainé és hozzátartozói iránt. A páratlanul szép balatonmenti korzón reggel, délután, este, ott ragyogott az egész Grosz-család, de Jókait vajmi ritkán hosták le magukkal. Mindössze egyszer láttam őt, azon az estén, amikor Robert Augusztia társalkodónak a röpiratban foglalt vallomása szerint, Jókai felöltő nélkül jött le a telepre vacsorázni, mert a felesége nem engedte elhozni a felöltőjét.

A Siófokon tartózkodó író emberek sok furcsa dolgot tudtak mesélni Jókaiékról, de ezeket itt felsorolni nem akarom, mert egyrészt csak mendemondák alapulnak, másrészt pedig nagyjában ott látom őket írásban foglalva a röpiratban.

Jókainé, hír szerint, sajtópórt indít Fényes László hírlapíró, a röpirat szerzője ellen. Minden jóérzésű magyar embernek, sőt talán magának a röpirat közrebocsátójának is az volna az óhaja, hogy vajha hazugságnak bizonyuljon minden szó, minden betű, mely Jókai szenvedéseiről, vértanúságáról beszél.

**

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Tisztújítás az aradi orvosszövetségben. Az aradvárosi és aradmegyei orvosok nemrégiben külön egyesületeiket egybeolvasztották, az *Országos orvosszövetség aradvárosi és megyei fiókjá* címen. Az egyesült szövetség ma este 7 órakor tartotta a városháza kistermében Vas Sándor dr. elnöklete alatt tisztújító közgyűlést, melyen csaknem valamennyi aradi orvos megjelent és sokan jöttek be a megyéből is. A közgyűlés megnyitása után Bácskay Béla dr. titkár terjesztette elő terjedelmes jelentését az orvosszövetség tavalyi működéséről. Az előadott jelentés részletesen ismertette az egyesület életében felmerült eseményeket. Singer János dr. jegyző ezután a számvizsgálóbizottság jelentését mutatta be, mely teljes rendben levőnek találta a jelentést. A közgyűlés mindkét jelentést tudomásul vette. Vas Sándor dr. elnök, a tisztikar nevében megköszönte a szövetség tagjainak beléjük helyezett bizalmát és beatta a tisztikar lemondását. Ezután hozzáálltak az új tisztikar megválasztásához, amely következőképen alakult meg: Elnök: Vas Sándor dr. Alelnökök: Parecz Gyula dr., Institoris István dr. és Löwinger Miksa dr. Titkár: Bácskay Béla dr. Jegyző: Singer János dr. Pénztárnok: Lakatos Izso dr. Választm. tagok: Borsos Béla dr., Brück Gyula dr., Csillag Ignác dr. (Borosjenő), Fekete József dr. (Battonya), Issekutz László dr., Kabdebó János dr., Posgay Lajos dr., Székely Hugó dr. és Werner Miksa dr. Vas Sándor dr. elnök az egész tisztikar nevében megköszönte a bizalmat s ezzel a közgyűlés véget ért. A közgyűlés után a szövetség aradi és vidéki tagjai a Millenium-sörcsarnokban gyűltek össze társasvacsorára. A vacsora a legkedélyesebb hangulatban folyt le s számos pohárköszöntő hangzott el.

(*) A „Kossuth Lajos” betegsegélyző és temetkezési egyesület június hó 12-én d. u. órakor saját helyiségében rendes választmányi ülést tart.

Böhm Adolf szanatóriumában.

(A sikkasztó bankdirektor utolsó napjai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 11.

Hosszu szenvedések után kopogtat a halál kaszája az aradi ipar- és népbank sikkasztó vezérigazgatójánál: Böhm Adolfnál. A fizikailag teljesen tönkrement ember hetek óta vívódik a halállal, nehéz szenvedései vannak s már igazán csak a reménység tartja benne a lelket. Napjai meg vannak számlálva, ma bucsuzott el tőle családja: a felesége és a fia, akiket a haldokló kezelő orvosa hívott be erre az utolsó találkozásra.

Pénteken jött meg Budapestről Böhm Adolfné és fia Aradra s ma meglátogatták börtönében a haldokló sikkasztót. Ennek a látogatásnak előzménye az, hogy Parecz Gyula dr. törvényszéki orvos figyelemztetésére Fleischer Sámuel dr., aki Böhmnek háziorvosa volt s rab-ságában is többször meglátogatta őt, levelet írt Böhm családjának Budapestre, s ebben értesíti Böhm hozzátartozóit, hogy ha még életben akarják látni a szerencsétlen sorsu családfőt, jöjjenek le a meglátogatására, mert Böhm Adolf utolsó napjait éli.

Böhmné és fia pénteken érkeztek Aradra s ma délután a kir. ügyész engedélyével meglátogatták Böhmöt börtönében. Fleischer dr. előkészítette a családtagokat arra, hogy a legrosszabbtól rövid időn belül tartani lehet, mégis kérte őket, hogy ezt a tudatot ne árulják el Böhm előtt, mert egy ilyen jelenet végzetes lehet a csendesen haldoklóra. A látogatók megtudták tartani nyugodtságukat, bár Böhm csontváz alakjában állt előttük, alig halhatóan beszélt s minden erejét a lélekzétével foglalja el.

A feleség és a fia bizhatták Böhmöt sorsa jobbrafordulásával, reményt nyujtva mondták el neki, hogy az igazságügyminisztertől engedélyt kértek arra, hogy gyógykezelése céljából

valamelyik szanatóriumba vigyék. Ez láthatólag fölűdítette Böhmöt, nem vette észre, hogy kivétel nélkül ez az ötlet, remélni, tervezgetni kezdett s kérte az istent, hogy segítse meg őt a terve teljesülésében.

Hosszabb ideig társalogtak együtt Böhmék, míg a fegyenc ereje bírta a beszélgetést. Böhm egyszerre hátrahanyatlott fekvőhelyén, családja tagjai buosuztak tőle s csak mikor a börtön ajtaja becsukódott, akkor vett erőt Böhmén a sírás. Sokáig sírtak együtt a fiúval azon, hogy utoljára látták életben a megtört embert.

A látogatás után Böhmék az ügyészséghez mentek, hogy valósággal kísérletet tegyenek arra nézve, nem lehetne-e valamely rövid időre kivenni Böhmöt a börtönből s természetesen felügyelet alatt szanatóriumba helyezni, hogy legalább a halása meg legyen könnyebbítve. A család azonban azt az értesítést nyerte az ügyészségnél, hogy a *kérelem teljesítése lehetetlen.*

HIREK.

Pokolgépek a cári palotában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 11.

A keleten folyó háboru szomorú hírei folytán Oroszországban napról-napra nő az elégedetlenség. A fenekestől felfordult közállapotokhoz hozzájárul az is, hogy a háboru folyamán a korrupció, az államvagyon lopása, a szegényebb néposztály elnyomása még az eddiginél is nagyobb mérvben kapott lábra, oly annyira, hogy a polgárság legjózanabb elemei is kezdik belátni egy hatalmas reakció szükségességét. Titokban egyre folyik a szervezkedési akció. Csak a minap fedezték fel, hogy már a katonaság közé is befészkelte magát az emberi jogok tudata, amit Oroszországban forradalmi szellemnek neveznek.

Szibéria felé egész száműzöttekkel telt vonatok mennek; titokban folyik a retorzió alattomos munkája. Az ország lépten-nyomon tele van titkos rendőrökkel, besugókkal; és hallatlan erőszakossággal, vad brutalitással akarják elfojtani a világosság elterjedését. Emellett pedig napirenden vannak a diáklázadások; a katonák közt összeesküvő tiszteket, főtiszteket találunk, és forrong az ország. Csak egy szikra kell, hogy kitörjön a vulkán.

És úgy látszik, hogy napról-napra közeledünk a nagy kitörés felé. Az erkölcs-telen alapon álló állam feje, a cár, valóságos rettegésben tölti az életét, mert tudja, hogy közvetlen közelében olyanok is vannak, akik az életére törnek, mert tudják, hogy a nép szabadságát csak nagy megrendülések, és tömördek vér árán lehet megszerezni. A közelgő forradalomnak világos jele, hogy tegnap már *Ausztria-Magyarországtól kért az orosz diplomácia segítséget*, ha Lengyelországban kiütne a nyílt lázadás. Ma pedig Pétervárról táviratozzák, hogy a *cár ellen merényletet akartak elkövetni*, melynek sikere csak egy hajszálon múlt.

Ma délelőtt — jelenti a sürgöny — a cári palotában két pokolgépet találtak. Az egyik a cár ebédlőjében, a másik az elfogadó teremben volt elhelyezve, s mind a kettő szivardobozba volt rejtve. Mindkét pokolgép mechanizmusa teljesen jól működött, és arra az időre volt beigazítva, mikor a cár étkezik, illetve, mikor az elfogadások folynak. Bizonyosra veszik, hogy a cár elleni merényletről van szó. Az ügy kide-

ritésére megindították a legerélyesebb vizsgálatot.

Ujra kilátás van tehát reá, hogy legközelebb megint egy csomó ártatlan ember kerül Szibériába.

— Egy évforduló. Ma egy esztendeje rémes híreket hozott a táviró Belgrádból. Összeesküvő katonatisztek betörték a konakba és az áruló udvari tisztek segítségével lelőtték Sándor királyt, Draga királynét, a királyné két fivérét, a Lyunevica-fiukat; két minisztert és több katonatisztet, akik testükkal védelmezték a királyi párt. Leírhatatlan izgalom kelt e hír nyomán az egész világ közvéleményében. Hasonló eset alig volt a világtörténelemben. És a szerb nép nagyrésze ujjongva táncolta körül a királyi sarjak véres tetemeit, és vérig bántott önértékének fékezhetetlen kitörésében, úgy tett, egy egész nemzet diadal-himnuszát haragított. Gyászt akkor nem ismert Szerbia. A gyilkosságban népitálatot látott és hősként ünnepelte az ítélet végrehajtót. Ma volt ennek a véres napnak az első évfordulója. Mint egy táviratunk jelenti, a belgrádi régi temetőben Draga királyné nővérei ma délelőtt 11 paptól celebrált gyászistentiszteletet tartottak Sándor királyért, Draga királynéért és a Lyunevica-fiukért. A rekviemen nagy közönség jelent meg.

— Zrinyi szobra. Csáktornyaőről táviratozzák: Csáktornya holnap avatják föl Zrinyinek, a költőnek emléksobrát. A leleplezésre már ma ideérkezett Wlassics Gyula, mint az Akadémia kiküldötte, aki beszédet is mond az ünnepen. Megérkeztek Herczeg Ferenc a Petőfi-társaság, Barczik Árpád a Kisfaludy-társaság, továbbá Szendrey János és ifj. Reiszig Ede a Történelmi Társulat képviselőiben. A vendégek, kiket a pályaudvaron lelkesedéssel fogadtak, hosszú kocsisorban vonultak be a városba, élükön Hertelándy főispánnal.

— Parádé a várban. Holnap, vasárnap délelőtt katonai parádé lesz a vár díszterén. A május 9-én bevonult ujoncok teszik le a katonai esküt s ez, mint rendesen, holnap is a szokásos katonai ünnepélyek keretében fog lefolyni. A várbeli közös katonákkal együtt teszik le az esküt a honvéd-gyalogos katonák, a huszárok és a tüzérek is.

— A beteg ipartestületi elnök. Berán Antal, az aradi ipartestület elnöke körülbelül egy hete súlyosan beteg. Állapota annyira komolyra fordult, hogy ma már válságos hírek terjedtek fölé, amelyek szerencsére tulzottak voltak. A betegen fekvő Berán ma délután meglátogatta Kristyó János kereskedelmi és iparkamarai elnök és több ismerőse, a kik örömmel újságoltak az érdeklődőknek, hogy a beteg állapota jobbra fordult.

— Táblabírói kinevezés. Az igazságügyminiszter előterjesztésére Szokolay Béla járásbíró, az új-aradi járásbíróság vezetőjét ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel tüntette ki a király. A kinevezést a hivatalos lap legközelebbi száma fogja hozni.

— A pécskai vashíd. Most, hogy az aradi Maroshidak ügye kedvezőbb fordulathoz jutott, a pécskaiak is újra megindították a mozgalmat az iránt, hogy a vashidat megkapják. A napokban terjesztették föl Aradmegye alispánja útján a vashidon szedendő vámok tarifáját, a melynek jóváhagyása után megteszik a szükséges intézkedéseket. A község egyben több illetékes faktort megkeresett a vashíd ügyének támogatása iránt.

— Frigyes főherceg Londonban. Londonból táviratozzák: A londoni *Gazetta* közli, hogy Frigyes főherceget a Bath-rend katonai nagykeresztjével tüntették ki. A walesi hercegi pártól adott díszében Frigyes főhercegen ki-

vül Keresztély schleswig holsteini herceg és neje, *Mensdorff-Pauli* gróf osztrák-magyar nagykövet és sir Fr. R. *Plunket* bécsi angol nagykövet is résztvettek. A Frigyes főherceg tiszteletére a Buckingham palotában tegnap adott bál fényével a koronázás óta rendezett ünnepségeket mind felülmulta. Körülbelül 2000 meghívót küldtek szét. Megjelentek a kabinet tagjai, sok magas állami méltóság viselője, az egész diplomáciai testület és a főnemesség sok tagja. Ünnepies menetben vonult be a királyi pár vendégével, követve a walesi hercegi pártól, a connaughti hercegtől és nejétől, valamint a királyi család többi tagjaitól. A királyi pár, valamint a walesi hercegi pár a trónemlévényen foglaltak helyet. Tánc után, melyen a királyi család tagjai is résztvettek, vacsora volt. Londonból táviratozzák: Dacára annak az elhatározásnak, hogy Frigyes főherceg londoni látogatása teljesen magánjelleget viselt, a londoni pályaudvaron ma a főherceg elutazása alkalmából nagyszámu közönség jelent meg, köztük *Mensdorff* és *Plunket* nagykövek, *Rumberg* Horác magyar osztrák főkonzul, stb. A főherceg megelégedésének adott kifejezést és hízegően nyilatkozott azokról a napokról, amelyeket Londonban töltött el.

— Felhőszakadás és még valami. Régen várt derék barátunkról, az esőről, mely két nap óta felhőszakadás alakjában zudul reánk, ezáltal nem „mint olyanról” akarunk írni, mert hiszen gazdasági szakértő és minden más ember ki tudja jelenteni, hogy egyszerűen meghaltunk volna nélküle. A jeles víznek a gazdasági áldásokon kívül egyéb kitűnő tulajdonságai is vannak, melyekre most jöttünk rá. Megmutatta például, hogy az aradi ugynevezett mintaszerű csatornázással kellene már csinálni valamit. A sohne-i dicsőségekből nem akarunk levonni semmit, elismeréssel vagyunk az öblítő rendszer kiválósága iránt is, de úgy véljük, hogy ennek a derék alkotmánynak nincs egészen rendben a szénája. Ha például kissé nagyobb eső esik a szokottnál: a csatorna egy-kettőre bedugul s úgy ömleszt vissza magából a vizet, hogy csupa gyönyörűség nézni. Gyönyörűség főképp azokban a házakban, melyeknek udvarán ékeskedik a csatorna s a hol véletlenül a pince, mosókonyha egy-nívón van a csatornával. Ma és tegnap ezek a szerencsétlen pincék színültig megteltek vízzel. A zápor nem folyt le a csatornán, oda ment tehát, a hol helyet talált: a pincékbe, pincelakásokba, fűskamarákba. Azt mondják, a *fűscsatornáknak* van a baj, a melyek nyakig tele vannak iszappal és e miatt dugulnak be lépten-nyomon, e miatt nincs levezetés. A háztulajdonosok deputációja nevében, mely ma nálunk járt, kérjük a csatorna intéző urait: szüntessék meg ezt a mizériát és a csatorna fő vezetékeit kotortasák ki jól, hogy baj se legyen; panasz se legyen.

— József főherceg alapítványa. József főherceg az alföldi szegény betegek szanatóriuma javára 10.000 koronás alapítványt tett, mely összeg már meg is érkezett *Lukács* György főispánhoz. A főhercegnek ezt a nemeslelkű, emberbaráti tettét a Szanatórium Egyesület rendkívül örömmel és elismeréssel fogadta. Az egyesület vagyona ezzel a nagy alapítvánnyal 110.000 koronán felül emelkedett. A közeli jövőben újabb nagy alapítványokkal fog az egyesület vagyona gyarapodni, úgy, hogy az első népszanatórium építése legkésőbb az ősz folyamán megkezdődik.

— Elmaradt esküvő. Érdekes esküvő lett volna ma Budapesten, ha az véletlenül el nem marad. Mára volt kitűzve *Königswarter* Herman báró esküvője *Josina* Adolfinával. Az utolsó percben azonban, déli 12 órakor, távirat érkezett az állami anyakönyvvezetőséghez, melyben *Königswarter* jelenti, hogy az esküvő *később* okok miatt bizonytalan időre elmarad. Mivel-

a menyasszony bécsi leány — egy bécsi hivatalos leánya — ennél fogva esküvője előtt átlépett a magyar állam kötelékébe; tegnap tette le a honpolgári esküt *Halmos János* polgármester előtt. Ez a házasság épp olyan érdekes, mint *Königswarter* báró első házassága volt. A báró ugyanis a zsidó hitről áttért a római katolikus hitre, hogy feleségül vegye *Blaskovich* Melánit, akitől aztán tavaly elvált.

— **Az aradi sorozás.** Hétfőn, azaz a hó 13-án kezdődik meg az aradi városháza földszinti kistermében az 1904. évben álláskötelesek sorozása. A sorozás 13-án, 14-én és 15-én fog lefolyni. Első napon az első korosztálybeliek (1883-ban születtek), második napon a második, harmadik napon a harmadik korosztálybeliek, elmaradtak és idegenek kerülnek sor alá.

— **A szabadkőműves páholy építkezése.** Az *Osszetartás* szabadkőműves páholy — mint tudjuk — a Marosparton palotát akar építeni, és e célból építési engedélyt kért a várostól, bemutatván egyben a palota terveit is. Noha a tervek szerint a palota nem lesz emeletes, és noha egy közgyűlési határozat szerint a Marosparton csakis emeletes házakat lehet emelni, a tanács mégis megadta az engedélyt azzal a megokolással, hogy az épület magassága megfelel egy emeletes ház magasságának. A terv különben azt mutatja, hogy a szabadkőművesek páholya a legszebb épülete lesz a Marospartnak.

— **Román kultúrnap Brádon.** A magyarországi románok színházegyesülete az évi nagygyűlését Brádon, augusztus 28-án tartja meg. Az egyesület címe: Román színház-alap teremlése alakult egyesület, s a címében foglalt célra már több százezer korona vagyona van, úgy hogy legközelebb hozzá fog programjának megvalósításához: a román színházterjesztéséhez Magyarországon. A románok nagyszabású ünnepségeket terveznek az alkalomból a régi Záradmegye központján, s a mint az egyéb ily alkalmatosságok, bizonyára ez se fog elmulni nemzetiségi tüntetések nélkül. A román színházegyesület közgyűlésén az aradi románok is nagy számmal fognak részt venni.

— **Vizsgálat egy járásorvos ellen.** Az aradi kir. ügyészség vizsgálatot indított *Weisz Ármán* dr. nagyhalmágyi járásorvos ellen, a ki egy haldokló asszonyhoz, a kihez hívták, nem akart elmenni, s az orvosi segítség híján az asszony meg is halt. A vizsgálat adatai, a mint értesülünk, annyira terhelők voltak *Weiszra*, hogy *Meszlényi Antal* dr. kir. ügyész annak eredményét közölte *Urbán Iván* főispánnal, mint a *felgyelmi* hatóság fejével, hogy az a további intézkedéseket tegye meg.

— **Változások a pankotai uradalomban.** A herceg *Sulkowszky-féle* pankotai uradalom tisztikarában a bírók okigazgatósága a következő elöléptetéseket, illetőleg áthelyezéseket eszközölte: *Szalay Imre*, az eddigi pankotai intéző tisztartóvá lépett elő s az apáti uradalomba helyeztetett át, *Csikós Mihály* kereki intéző központi tisztartó és a pankotai uradalom vezetője lett. A Pankotáról áthelyezett *Szalay Imre* tiszteletére távozása alkalmából barátai a pankotai kaszinó nagytermében bankettet rendeztek, amelyen részt vett az ünnepeltnek édesatyja: *Szalay Károly* ügyvéd, az aradi ügyvédi kamara elnöke is.

— **A katonák vasárnapi munkaszünete.** *Prágából* jelentik, hogy a nyolcadik hadtest parancsnoksága rendeletet tett közzé, amelylyel a katonák vasárnapi munkaszünetét szabályozza. A rendelet a katonák teljes vasárnapi munkaszünetét kívánja biztosítani. Itt megemlíthetjük, hogy Aradon már tavaly óta megvan a katonaság vasárnapi és ünnepnap munkaszünete.

— **Merénylet az orosz követ ellen.** *Gensben* merényletet követtek el az orosz követ ellen,

aki súlyosan megsebesült. A merénylet sikerült letartóztatni. *Sadowski*, orosz követ, aki Berlinből *Gensbe* érkezett, tegnap délután egy óra tájban a szövetségtanács palotájába ment, amikor egy *Ilitzky* nevű mérnök *revolveréből* rálőtt. A golyó a követ fejébe hatolt és *Sadowski* összerogyott. *Ilitzkyt* letartóztatták. A golyót sikerült *Sadowski* fejéből eltávolítani. *Ilitzky* orosz-lengyelországi születésű mérnök, aki már hosszabb idő óta *Bernben* tartózkodik. A merénylet személyes hosszú műve volt. A lengyel mérnök állítólag *Sadowski* miatt elvesztette egy pörét és ezért esküdött ellene bosszút. A merényletről ma a következő újabb táviratok érkeztek:

Ugy látszik, hogy *Ilitzky*, aki az orosz követet megtámadta, üldözési mániában szenved. A múlt évben *Ilitzky* *Darmstadtba* utazott, hogy személyesen adja elő az orosz cárnak ügyét; ott a cári titkár állítólag megígérte neki, hogy esetét a cár elé terjeszti. *Ilitzky* mérnök előbb orosz tiszt volt és török alattvaló, török papirokkal igazolva élt itt mintegy egy év óta. Azt állította, hogy orosz hivatalnokai önkény áldozata, a melynek folytán jelentékeny vagyonát megfosztott. Vagyonát az orosz államtól akarta megtéríttetni. Polgári perrel is fenyegetett. Megleste a követet és megkérdezte beadványa elintézésének eredményéről, s a mikor azt a választ nyerte, hogy bizonyosat nem lehet mondani, rálőtt a követre és azt halántékon találta. A golyó nem ment át csontján és ha nem állnak be komplikációk, néhány nap múlva veszélyen kívül lesz a követ. A tettek sem anarkista, sem nihilista jellege nincs és elkövetője bizonyára elmebeteg, a ki így akarta a figyelmet Oroszországgal szemben támasztott igényeire fordítani.

— **Ujságíró és színész párbaja.** *Kolozsvárról* táviratozzák: *Thury Elemér* színész, a budapesti Király-színház tagja és *Herczeg Jenő*, a kolozsvári „Ujság” című lap szerkesztője ma egy hírlapi cikkből keletkezett alférfi következményeképpen kardpárbajt vívtak. A párbajfeltételek végkimerülésig tartó harcra szoltak s ebben *Thury* jobb kezére könnyebb, *Herczeg* pedig karján, vállán és kezén súlyosabb sebeket kapott.

— **Halálozások.** *Hartmann Gyula* József élte 37-ik évében hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap d. u. fél 4 órakor lesz a Szabadság tér 11. számú házból.

Ozv. *Dolezal* Jánosné szül. *Winkler Terézia* 96 éves korában Aradon meghalt.

— **Ki hamisította Lujza hercegnő váltóit?** *Koburg Lujza*, a szerencsétlen királylányról újabb röpirat jelent meg, amely eddig ismeretlen részleteket tartalmaz. A röpirat szerzője *Schmidt Cásár*, „Dahl Richard” álnév alatt tanadja igen erősen dr. *Bachrach* bécsi ügyvédet, a hercegnő férjének jogtanácsosát és az ügyészt, aki annakidején *Mattasich* ügyét tárgyalta. Az ügyészt azzal vádolja, hogy „felsőbb parancsra” szüntette be az ismeretlen tettesek ellen a váltóhamisítás ügyét és a mikor *Mattasichot* vették elő, akkor egyszerűen őt vádolta a váltóhamisítással. Pedig nem *Mattasich* volt a váltóhamisító, hanem *Ferdinánd* bolgár fejedelem elhunyt titkára *Pfannenstiel*. *Lujza hercegnő* tudta, hogy nővére *Stefánia* trónörökösné nem írja alá a váltókat és ezért *Pfannenstielt* bizta meg azzal, hogy hamisítsa a trónörökösné nevét a váltókra. *Mattasichnek* csak annyi szerepe volt a dologban, hogy ő vette fel a pénzügynöktől a hercegnő részére a pénzt. A röpirat erősen kikel az osztrák bíróságok ellen, amelyek ennyi igazságtalanságot követtek el *Mattasich* chalszemből. De megtámadja *Mattasichot* és az elkövetett házasságtörést. Végül *Mattasich* figyelmébe ajánlja, adja át az egész ügyet a közvéleménynek és ne titkoljon el semmit. A hercegnőre vonatkozólag a röpirat végén megjegyzi, hogy annyira beszámítható, mint a *Koburg-ház* többi tagjai.

— **Betörés a postán.** *Nyitráról* táviratozzák: Tegnap éjjel a *radosnai* postahivatalba betörtök és a *Wertheim-szekrényt* elrabolták. A vizsgálat kiderítette, hogy a betörők a szekrényt a mezőre vitték, ott felrobbantották és tartalmát magukhoz vitték. Az elrabolt összeg nagysága eddig megállapítható nem volt. A tetteseket a csendőrség nyomozza, de mindeideig eredménytelenül.

— **Átalakítások a városházán.** A városházán a közel jövőben több hivatalos helyiség helye fog megváltozni. *Vannay Gyula* első tanácsjegyző hivatala a földszintre, az iskolaszéki hivatal az emeletre kerül. Ezenkívül a látogatottabb hivatalok előszobáiba a felek részére locákat fognak beállítani, hogy megszüntessék a felekre nézve kényelmetlen ácsorgást. Ideje volna már, hogy a városháza külső falain látható vakolatrepedéseket és lehámlásokat is megjavítsák, valamint nem ártana, ha a falakat kívülről kissé átfestnék.

— **Piti Mihály kérései.** Egyizben már megemlékeztünk róla, hogy *Piti Mihály*, az aradgái omnibusz tulajdonosa négy kérést intézett a város tanácsához. Először is azt kérte, hogy engedjék el neki a szabadságtér megállóhely kiaszfaltóását, amire szerződésileg kötelezve van; másodsor, ha nem engedik el, legalább azt engedjék meg, hogy kiakasszon oda egy ilyen táblát:

Omnibusz megállóhely.
Itt idegen kocsiaknak tilos a megállás.

A harmadik kérés az, hogy engedjék meg az omnibusznak, miszerint az *Andrássy-tér* és *Vörösmarty-utca* helyett az *Atzél Péter-utcán* át járjon a Szabadságtérre; és végül annak az engedélyezését kérte, hogy rossz út esetén két lo helyett hármat foghasson be. A kérések a mai tanácsülésen kerültek tárgyalás alá. A tanács az első és a harmadik kérést megtagadta; a másodikat megengedte, azzal az indokolással, hogy a tábla felállítását nem lehet megtagadni. A negyedik kérésre pedig azt a határozatot hozták, hogy *Piti Mihály* akár huszonhat lovat is befognat, ha kedve telik benne. Legközelebb tehát láthatunk lakodalmi meneteket is — hatlovas omnibuszon.

— **A jótékony tanács.** Arad város tanácsa ma délelőtti ülésén ötven korona segélyt szavazott meg a kis *Dirnbeck* Jánoskának, hogy nyomorék lába gyógyítható a végeit fürdőbe mehessen.

— **A himnusz és a diszszázad.** *Nagybecskerekén* lovagias affér keletkezett *Fehér Aladár*, a „*Torontáler Zeitung*” szerkesztője és lovag *Dittel Frigyes* 29-ik ezredbeli főhadnagy között, az előbbinek egy hírlapi cikke miatt. Ebben a cikkében *Fehér Aladár* megsértette a főhadnagyt amiatt, mert ez, mint az urnapi körmenethez kirendelt diszszázad parancsnoka, állítólag *Pihenj-t* vezényelt a századnak a magyar himnusz éneklése alatt s mert nem fogadta a hadastyán-testület üdvözlését. A sértő cikkből affér lett, a tárgyalások azonban megakadtak azon, hogy bár a főhadnagy tagadta a cikkben foglaltak valóságát, *Fehér* azt kívánta, hogy *Dittel* lovag becsületszavával megerősítetten jelentse ki azt, hogy a magyar nemzetet sérteni nem akarta. A főhadnagy bárkinnek, csak sértegető ellenfelének nem volt hajlandó ezt a nyilatkozatot megtenni s így a tárgyalások — mint ma táviratozzák — megakadtak.

— **A békési kőmivessztrájk.** *Békésabáról* jelentik: A kőmivessztrájkja még mindig tart. A sztrájkolók a reggeli hat órától estig tartó munkaidőt követelik, továbbá az ifjabbaknak óránként 40, az idősebbeknek óránként 50 fillér munkabért. A mesterek ezért a munkát és az egyezkedési tárgyalásokat is beszünt-

tették. Két sztrájkoló egy munkába menő kömivességet véresre vert. A tetteseket letartóztatták.

— **Fizetésektelen vármegye.** Kisküküllő-vármegye a székházépítési, valamint a községi vasúti hozzájáruló a'pokot terhelő költségeinek június hó 1-én esedékes félévi részleteit nem tudja megfizetni és mint a „Magyar Pénzügy“ közigazgatási szaklap jelenti, a hitetező pénzintézetektől négy havi időhaladékot kér. A moratórium kieszközölésére szükséges felhatalmazást a vármegye alispánja még az e havi közgyűléstől kérni fogja.

— **A lelelc sorsa.** Az aradi gyermekmenhely igazgatósága Hegeüs Kálmán kilenc éves elhagyott gyermeket özv. Mészáros Péterné battonyai asszonynál helyezte el gondozására. A kis lelelc fiú az öt éves kisebb testvérével és egy barátjával a múlt napok egy délutánján elment a battonyai „gödörös“ be fürödni, a mely némely részén métereket érő mély vízzel van telve. A kis fiú csakhamar ilyen helyre került és elmerült; kis testvére hiába sivalkodott miatta, segély nem érkezett. Az esetről értesített községi rendőrök a holttestet kutatták, de csak késő este 8 órakor sikerült kihalászni. Mészáros Péterné ellen gondatlanság miatt bűnvádi följelentést tettek a battonyai járásbírósnál.

— **Kutyák öröme.** A város kapitányi hivatala a néhány hónapja előfordult veszettségi esetek miatt általános szájkosárárlatot rendelt el az összes aradi kutyákra. Mivel azóta veszettség nem fordult elő, ma a zárlatot feloldották.

— **Gyógyszerész, mint anyakönyvvezető.** A belügyminiszter Szacsavay Sándor belügyminiszteri gyógyszerészt Bereghöszörménybe anyakönyvvezetővé nevezte ki s a házasság kötésekkel is megbízta. Ritka dolog ez, mert az anyakönyvvezetők eddig jegyzők, vagy néptanítók voltak. A patikus anyakönyvvezető már meg is kezdette működését.

— **Nagy sikkasztás.** Bernből jelentik, hogy Graller Ede, a berni kanton nemzetbankjának pénztárosa negyvenháromezer frank elsikkasztása után elszökött. A sikkasztónak teljesen nyoma veszett.

— **Birtokcsere.** Özv. Neumann Károlyné Mikolai Vilma eladja az aradi 884. sz. tjkvben felvett Aulich Lajos utcai 17. sz. házat 20400 koronáért Breitmeyer Margitnak. — Tóth István és neje Gál Erzsébet eladják az aradi 6000 sz. tjkvben felvett ingatlant Thoman Ferenc és neje Werner Annának 1200 koronáért. Idő. Tóth István és neje Gál Erzsébet eladják az aradi 3228. sz. tjkvben felvett ingatlant 1200 koronáért Walitsek József és neje Schenaker Erzsébetnek. — Seidner B. rnát eladja az aradi 1805. és 4088. sz. tjkvben felvett ingatlanokat 10000 koronáért Kovács Arthur és neje Sedivi Ottilának. — Rajku Mihály eladja az aradi 1815. sz. tjkvben felvett fejsze-utcai 29. sz. házat 9000 koronáért özv. Bogya Ferencné Putarity Mariának. — Ekstein Györgyné Bátorfy Emilia ajándékba adja az aradi 4868. sz. tjkvben felvett Bém utca 8 sz. házat Lautner Mátyás és neje Ekstein Irénnek. — Kurticsán János eladja az aradi 2210. sz. tjkvben felvett szántót 1600 koronáért Kelemen István és neje Laza Róznak.

— **Parketta tűkőrfényes lesz** Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától 1 doboz 1 korona. 44

— **Nincs pattanás, kiütés, miltesser, szeplő,** májfolt vágy más arctisztatlanság annak az arcán, aki a világhírű valódi angol teljesen ártalmatlan Balassa féle ugorkatejet használja, mely az arcot üditi, fehériti és frissíti. Hatása biztos már 2—3 szori bekenés után. Vigyázzunk, hogy minden üvegen a „Balassa“ név látható legyen. Üvege 2 korona, hozzá valódi Ugorkaszappan 1 kor., puder 1.20 korona. Kapható minden gyógyszerárban. Postán szétküldi Balassa K. gyógyszerár, Budapest-Erzsébetfalva. Ovakodjunk utánzatoktól. Főraktár Aradon: Földes Kelemen gyógyszerárban, Vojtek és Weisz drogueriában. 3411

— **x—Pármal ibolya-szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e

kedves, gyöngéd illattal el'atott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üditi, ugyanígy, hogy még a legérzékenyebb arcórdék is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 doboz 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készült Szabó Béla piperesszappangyáros, Miskolc. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógyár kereskedésében, Maresch Gyula és Hegedüs Gyula kávé, pipere és illatszertüzletében. 611

Foulard-selyem

60 krtól 3 frt 70 krig méterenként, blousoknak és uszályoknak. Bérmentve, elvámolva, házhoz szállítva. Dús mintaválaszték azonnal. **Henneberg selyemgyára, Zürich.** 3482

Berzeviczy és az aradi tanítók.

(Két nyilatkozat.)

Arad, június 11.

Tegnap számunkban a fenti cím alatt egy, a városban szállongó történetről adtunk hírt, még pedig teljes fenntartással. A hír folytán ma két nyilatkozatot is kaptunk cáfolatkép; az egyiket Csák Csirjék minorita rendfőnöktől, aki kijelenti, hogy Molnár Viktor nem is volt nála ebéden. Ez tény, mert a kérdéses ebéd a Fehér Keresztben történt. A második nyilatkozatot Bokor Alajos küldte be. Mindkét nyilatkozatot alább közöljük; nem hallgathatjuk el azonban azt, hogy a dolognak tényleg van valami alapja, ha nem is egész úgy van, ahogy beszélnek és ahogy mi regisztráltuk. A hírt ugyanis az egyik szereplő személyhez közelálló és teljesen megbízható egyén megerősítette tudósítónk előtt, ha részleteiben nem is, de nagyjában igen.

A nyilatkozatok különben a következők:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses lapjának mai számában Berzeviczy és az aradi tanítók cím alatt hozott pikánteria helyreigazítása képpen kérem a következő soroknak szíves közzétételét:

Az aradi tanítók minden külső kényszer nélkül, lojálisukból folyólag elhatározták, hogy az országos tornaversenyre lejőnni ígérkezett közoktatásügyi m. k. miniszter urat tisztelgő küldöttség útján üdvözlölni fogják még pedig — iskolafelügyelőinknek közbejött akadályoztatása folytán — az én iniciálásomra (ezért vagyok ebben a lében az a bizonyos kanál...) a kir. tanfelügyelőnek vezetése alatt, aki e tisztre a nála megszokott konciliáns készséggel vállalkozott.

Május 18-án megjelent a népoktatás revíziójáról szóló törvénytervezet. Ennek szükkeblű és erőteljes rendelkezései engem, aki kényerem javát már megettem s egyénileg még egy jobb javaslattól sem reméltem helyzetem javítását, tehát nem önző indokokból, hanem hazám kulturális érdekei iránt való aggodalmaim jogán, annyira megdöbbenetek, hogy menten elhatároztam magam arra, hogy ennek a törvénytervezetnek az alkotóját én nem üdvözlöm, mert az alkalom kerete nem engedi meg, hogy elkeseredésemnek kifejezést adjak vele szemben; keserű érzéssel és ünnepi szóval én nem alakoskodok, mert ezt tiltja az a tisztelés, mely a magas állás viselőjét feltétlenül megilleti.

Ezt a szándékomat közölve kartársaimmal hozzátettem, hogy rám, csávába került emberre, mint aki iniciáltam a tisztelgést, most az erkölcsi kötelesség hárul, hogy ezt a kir. tanfelügyelővel — távolmaradásom igazolásul — közöljem.

De kartársaimat hasonló érzés uralta és azonos elhatározásra jutottak, dacára annak, hogy rá-

mutattam annak esetleges következményeire. Mert hát akadhatnak, akik félreérthetnek.

Ugy is lett. Egyik helyi lapban idő előtt jelent meg — bár nemes kommentár kapcsán — a nyilvánosság elé egy erre vonatkozó cikket, de a kontempláltól eltérő oly szövegezéssel, mely tág teret nyitott nem az érdemi tárgyalásnak, hanem annak a találgatásnak, hogy vajon tanító írta-e?

Még nincs kiderítve e titok s íme most azzal gyanúsítanak meg, hogy a minorita rendház illusztris vendégének a tányérja alá csusztatunk újságlapot, mely tett ebben az alakban az inzultus kriteriuma alá esik. Jó még, hogy el nem lopatták velünk a tányért: ne legyen a miniszter személynél közel, vagy távol álló közegnek mielő ennie, ha már a szegény tanítónak nincs mit ennie.

A cikk az Aradvidéki tanító egyesület érdekes elnöke szereplésének is szentel méltató sorokat. Biztosíthatom, mi mindannyian rendkívül örülünk, hogy egyesületünk hajóját ezidő szerint céltudatos, nemes ambíciójú és hivatott ember irányítja; de minden tiszteletünk mellett mégsem vagyunk hajlandók mint független gondolkodású polgárok (a tanítóskodás mellett tudvalevőleg ez a mi járulékunk, hogy szabad óráinkban polgároku. érezhetjük magunkat...) ily minőségben elkövetett tetteinkért az egyesület elnökének jurisdikcióját elfogadni. Felelősségre vonatásunknak más a fóruma, ezt mindenki tudja s e részben az impotált beavatkozás alig történhetett meg.

Aradon nem vették észre, hogy az aradi tanítókat a férfias lojáliság vezette (ebből indult ki az egész); de a felsőbb helyen észrevették e momentumot, mert különben nem köszöntö volna meg a miniszter ur az aradiak (már t. i. az Aradvidéki Tanítóegyesület üdvözlését. Ebből az emelkedett gondolkozásból meritem én immár azt a reményt, hogy ez talán fordulatot jelent a tanítóság és a kapcsolatos nemzeti ügy érdekeinek a javára. Adja a magyarok Istene, hogy úgy legyen!

Tisztelettel:

Bokor Alajos.

Tekintetes Szerkesztő ur! Becses lapjuknak tegnapi számában „Berzeviczy és az aradi tanítók“ cím alatt megjelent közlemény rektifikálására kijelentem, hogy Molnár Viktor miniszteri tanácsos a tornaegyesületi ünnepélyek alkalmából itt időzése alatt a minorita rendházban ebéden nem volt s így az ezzel kapcsolatba hozott dolgok is téves információ alapulnak. Csák Alajos Csirjék dr. rendfőnök.

NAPIREND.

Június 12. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Ek. János. — Protestáns naptár: Ek. János. — Görög-keleti naptár (május 30.): Izác. — A nap két 3 óra 47 perckor, nyug-szik 7 óra 49 perckor.

Községi könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklýmuseum helyisége mellett ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, elvélve csapadék, zivatarok.

Június 12. A gazdasági bank részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor (Polgári takarékpénztár.) — A bár-asztaltársaság júniálisa (Városliget.) — Az aradi tornaegyesület kirándulása a világosi váromokhoz. — Gözgépközlelők és kazánfűtők vizsgája. — Az aradi turista-egyesület kirándulása Mária-Radnára. — A kurticsi községi tanítótestület hangversenynyel és műkedvelői előadással egybekötött táncmulatsága.

S z e s z ü z l e t.

— Június 11. —

Mai jegyzőcímek: Kész árú nagyban nyers szesz 149 korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban 152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Számlított mosók 12.80—13— korona mmásánként.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 11.

Delitőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv körül-
tolt. Lanyha iránzat mellett 16,000 métermázsza került
forgalomba, 10 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonane-
mek közül rozs és tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Időjárás bo-
rus, esős.

Estitőzsde. Berlin $\frac{1}{4}$ magasabb, Páris 10 olcsóbb.

Zárulat 12 órakor:

Buza októberre	8.95—8.96
Rozs októberre	6.77—6.78
Zab októberre	5.79—5.80
Tengeri júliusra	5.24—5.25
Tengeri augusztusra	5.34—5.35
Tengeri szeptemberre	5.48—5.49
Répe augusztusra	10.45—10.46

Zárulat 5 órakor:

Buza októberre	8.99—9.—
Rozs októberre	6.81—6.82
Zab októberre	5.80—5.81
Tengeri júliusra	5.25—5.26
Tengeri augusztusra	5.36—5.37
Tengeri szeptemberre	5.52—5.53
Répe augusztusra	10.45—10.55

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	641.50
Magyar hitelrészvény	744.—
Lezártitolóbank részvény	450.—
Rima-Murányi vasmű részvény	485.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	633.75
Közuti vasút	572.—
Városi villamos vasút részvény	328.50

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren Ve-
rein a következő fizetésektelenségekről tesz je-
lentést: Rapaport Izidor *Bartfa*. — Winter Armin,
Schlappanitz. Hofbauer Ottó, Bécs. — Triebe Ottó,
Schönhof. — Baán Lukács, *Tüsz-Füred*. — Réti
Sándor, *Kolozsvár*. — Vajda Kálmán, *Tápió György*.
— Königstein Zsigmond, *Beremend*. — Staffa Dá-
niel, Ober-Prausnitz. — Semorina Izidoro, Zara. —
Mandl Márk, Bécs.

CSARNOK.

A Straus ur nagy fia.

Irta: Szabó Ferenc.

Ami Párisnak Versailles, az Harkánynak
Leimdorf, egy kis tót falu: kiránduló, nyári mu-
latóhelye. E nélkül Harkány olyan lenne, mint
valamely képzelgő beteg, azinek mindig fáj va-
lami s ha neha egy kis életkedv csillan fel a
szívében, akkor sem tudja kitombolni magát.

A nagy világvárosra vonatkozó hasonlat an-
nál megkapóbb, mivelhogy alig van falu széles
e hazában, mely bővösebb vidék panorámájában
feküdnék, mint Leimdorf. Az ember önkényte-
lenül is végig éli a gyermekkor verőfényes nap-
jait, tarka barka virágmesés emlékeit, ha végig
halad rajta.

Azonban világtörténelmi jelentősége is van
e falusnak. Nagy embereket adott a világnak:
egy borbélyt, egy doktort és egy képviselőt.

A borbély a maga rendje és módja szerint
megantult habot verni, nyírni (szőrméntebe és
visszajára) fogat húzni és parókat fodorítani,
(amire ugyancsak nagy szükség van a mai „ro-
hamosan élő” világban.) Mivel pedig a fogapasz-
tó művészete több kevesebb daganatot okoz,
mialatt boldogító halgatásra kényszeríti a női
pácienseket: így tehát nyilvánvaló, hogy műv-
szete kultúrtörténelmi fontossággal bír.

A doktor megbukott az exámenen. Elke-
redésében hazament, korcsmát nyitott s dacára
felvilágosult voltának, nemcsak elfogadta, de a
praxisban keresztül is vitte a krisztusi csodaté-
telek némelyikét: kiváló leleményességgel vál-
toztatván borrá a pálinkát, pálinkává a bort és
mindkettővé a vizet. Ez pedig szintén kultur-
történelmi feladat.

Különben kiváló tyukszemirtó tinkturát gyárt
melyet hideglelés, aszkór, rozsdás ajtószarok ke-
nésre is egyenlő pompás eredménnyel használ-
hatnak a betegek.

A képviselő tizenöt esztendő óta állandóan
tolja a kormány szekerét, (hol a kormány az
ővét: ami egyenlő magasztos feladat) s kivéve
egy esetet — mixer is a legzséniálisabb minisz-
ternek az ellenzék ellen való dörgedelmes filip-
pikáját szavalta el szóról-szóra — egyetlen-egy-

szer sem változtatta meg a beszámoló beszédet.
Ami hatalmas jellemzőségről tanuskodik,

Egyébiránt az istenadta kopasz s igen szí-
vesen veszi, ha említett a nagy gondolkodó vád-
jával illetik.

A teremburáját, hogy eljárt a nyelvem! E
kis epigonok mellett teljesen elfeledtem a „na-
gyot”, a Straus uram fiát. Pedig hát világtörté-
nelmi jelentőséget Leimdorfnak nem az említett
fiai szereztek, noha ezek is közre működtek, —
hanem Straus Adolf.

De hát kicsoda ez a Straus Adolf?

Hiszen ha ezt így, egy szóval el lehetne
mondani!... Hogy voltaképpen kicsoda, nem
tudja senki, még Straus uram se, ami eléggé
tanuskodik a fiu nagysága mellett. Mert csak
az igazi nagyság rejtőzik úgy el, mint a gyöngy-
termő csiga; a kóró, a dudva lépten-nyomon
felüti a fejét.

Oreg Straus uram tehát nem tudhatván sem-
mi biztosat a fiáról, tele volt sejtellemmel és di-
cselkedéssel. Ugy illett, hogy a nagyvilágban já-
ró gyermekét ne hagyja a sárban, a közönsé-
ges emberek között, ha széba hozta valaki.
Ilyenkor nem volt az a dicseret, amivel fel ne
sallangozta volna. Mert Straus Adolf nem fo-
gyasztotta otthon a kenyeret. Mint a nagyra bi-
vatott emberek, akiken nyög az otthon meg-
szentelt csendje, mely lebilincseli, lemetstzi a
szárnyát, évekkel ezelőtt elment a nagyvilágba
küzdöni, megedződni, szerencsét aapítani.

És megalapította. A hébe-kórba haza érke-
ző levelek meggyőzték a vén Straust, hogy fiá-
nak sikerült magához láncolni a legszebb, le-
szeszesebb istennőt, a szerencsét. Hanem meny-
nyit nem lótt-futott, mennyit nem verejtéke-
zett, amíg ezt elérhette! A nagy világ külö-
böző pontjairól keltezett levelek, jobbról-balra
futó, órag sadduceus-írással, tanui ezen eszeve-
szett hajszának. Ma itt volt, holnap ott. Mind-
nütt látta mosolyogni, csábitani szép asszonyát,
de mire megölelhette volna, már nem volt se-
hol. Csalogatta, csábitgatta csupán. És Straus
Adolf ment utána mint egy lázbeteg, mint egy
holdkóros. Ment, ment és lassanként több-több
zománcát hullatta el ifjai könnyelműsége. Szár-
nya egyre keskenyült. A lázas szenvedély, fér-
ias tettvágy, a hőbortokat az ideál utáni ko-
moly küzdelem ingere váltotta fel.

(Folytatása következik.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető. Kurtics. Vancsó Gyula dr. buda-
pesti lakása: József körút 35. Nemess Zsigmondé:
Váci-ut 9.

Kereskedő. Tauc. A hat heti fölmondás benn
van a törvényben, de csak oly esetre, ha a felek
máskép nem egyeztek.

Színügybarátnő. Arad. Hogy az a művész az a
Kornevillei harangokban, vagy a Rip ben lépett-e
föl először. Nem, nagyság, bármilyen világtörténelmi
nevezetességgű ez a tény, a kiderítése fölöttébb ne-
héz, s arra nem is vállalkozhatunk.

Laureatus. Arad. A Kölcsey egyesület irodalmi
pályázatában a döntés még nem történt meg. A bi-
ráló bizottság valószínűleg rövidesen össze fog ülni.

Nucuy sipja. Igen szentimentális história, min-
den eredetiség híjával megírva. *Nem közölhetők
még:* Az erdő költészete. — Braun, a filozóf. —
Levelek Grodekbe. — Falusi lányok.

IDEGENEK ARADON.

— Június 11. —

Fehér Kereszt szálloda. Murahy Frigyes ó-
nagy Nagyváradi. — Aczél Márton utazó Budapest.
— Hackl Vilmos utazó Bécs. — Weisz József
utazó Bécs. — Labovits Nándor utazó Bécs. —
Markovits Lajos fakereskedő Szeged. — Langer
Zsigmond utazó Bécs. — Schlanger Sándor utazó
Bécs. — Nagy Kálmán utazó Budapest. — Han-
delsman Soma utazó Bécs. — Békés Adolf utazó
Budapest. — Barbarovich L. gyáros Tieszt. — Un-
ger Richárd utazó Bécs. — Werner Jakab utazó
Bécs. — Szabó Antal min. tanácsos Budapest. —
Bürger Berthold kereskedő Temesvár. — Fichtl
Ede utazó Budapest. — Seligman Arnold utazó
Berlin.

Központi szálloda. Janki Antal utazó Nagyvá-
rad. — Papp Albert főmérnök Berlin. — Aczél
N. kereskedő Budapest. — Alexy István járásbíró
és neje Kőrösbánya. — Meiri Rudolf utazó Neuhe-
tel. — Budaspitz Sándor utazó Budapest. — Wei-
ner M. utazó Bécs. — Szily József Budapest. —
Tauber Károly utazó Budapest. — Schwarcz Ernő
mérnök Budapest. — Munk Frigyes igazgató Maros-
Szlatina.

Nyári színház.

Vasárnap, 1904. évi június hó 12 én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél helyárrakkal:

A takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Bayerlein F. Fordította: Zbo-
ray Aladár.

SZEMÉLYEK:

Volkhardt	Békés Gyula.	Lehdenburg	Bónis Lajos.
Klári	Aranyosy J.	Queiss	Győre Alajos.
Lauffen	Ternyei L.	Mihalek	Ligeti V.
Höwen	Márton M.	Hadbíró	Juhai József.
Helbig	Arkossy V.	Ordonanc	Juhász S.

Kezdeté délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

SZAMOSI ELZA mint vendég:

Katinka grófnő.

Operette előjátékkal, 3 felvonásban. Irta: Faragó Jenő.
Zenéjét szerzte: Huvös Iván.

SZEMÉLYEK:

István gróf	Arkossy V.	Simon gróf	Győre Alajos.
Anna grófnő	Pajor Agnes.	János gróf	Németh J.
Katinka	Szamosi E.	Ulrik, szolgál	Szadai F.
Teofil herceg	Polgár S.	Jean, szolgál	Ligeti V.
Pető diák	Singhoff V.	Pásztorfiú	Márton M.
Romanovszky	Juhász S.	Pásztorleány	Fóti Frida.
Katalin	Fekete A.	1. vőfély	Juhai József.
Ulászló gróf	Bónis Lajos.	2. vőfély	Kiss József.

Kezdeté este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Ajánlunk háztartási, mindennemű ipari
czőlokra, ugyszintén

vasaláshoz

elsőrendű, száraz, darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Felhívjuk igen t. vevőink

figyelmét

azon körülményre, hogy takaréktűzhely-
ben főzésnél szénnet való tüzelés gyors,
takarékos és igen olcsó.

100 kiló 3 korona 40 fillér.

Kályhák fűtésére ajánlunk elsőrendű,
darabos, magas hőfoku salon

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér

darabos elsőrendű légszesz pirszenet

(Coaks.)

Ugy az aradi gázmű mint porosz minő-
ségűt is tartunk raktáron. — Legjobb két-
szer mosott, valódi porosz

kovács-szenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Megrendelések pontos hazaszállítására
fél nap időt kérünk s azt díjmentesen saját
kocsinkkal eszközöljük.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Özv. Hartmann Jánosné szül. takács falvi Nagy Eszter úgy a saját, valamint alólírottak és számos más rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett és felejthetetlen édes jó gyermeke

Hartmann Gyula Józsefnek

f. évi unius hó 11-én hajnali 8 órakor életének 37-ik évében hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderült.

A megboldogult drága halott földi maradványai f. évi június 12-én d. u. 1/4 órakor fognak Szabadság-tér 11 ik számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent mise áldozat a boldogult lelki üdvéért június hó 18-án d. e. 8 órakor fog a főt. Minorita atyák templomában az egek Urának bemutatni.

Aldás és béke legyen drága hamvai felett!

Arad, 1904. június hó 11-én.

Hartmann János, Hartmann Etelka,
Hartmann Béla, Hartmann Emma,
Hartmann Kálmán, Hartmann Hajnalka,
testvérei.

Hartmann Béláné, szül. Oggolder Paula,
sógornője.

Csutak Károly »Entreprise des pompes funebres»
Szent Margit r. t. Arad.

Özv. Klug Józsefné szül. Humann Borbála, Steiner Károlyné szül. Gutzjahr Etelka unokahugai, valamint a kiterjedt rokonság nevében is fájdalommal telt szívvel tudatják, hogy a felejthetetlen jó nagynéni, dédnagynéni, rokon és jóbarát

Özv. Delezál Jánosné

szül. Wirkler Therézia

1904. június 10-én esti 7 órakor életének 96 ik évében a Mindenható rendelkezéséhez képest csendesesen elhunyt.

A megboldogult drága halott hült tetemei június 12-én d. u. 6 órakor fognak Part utca 8-ik számú gyászházból a róm. kath. egyház szertartás után a felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent mise áldozat az elhunytak lelki üdvéért június 18-án d. e. 9 órakor fog a helybeli főt. Minorita atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Nyugodjék esendesen!

Arad, 1904. június 10-én.

Csutak Károly, »Entreprise des pompes funebres»
Szent Margit r. t. Arad.

Alólírottak fájdalommal telt szívvel jelentik, hogy a felejthetetlen jó édes atya, após, nagyatya, rokon és jóbarát

Milován Pál

nyug. körjegyző, földbirtokos

1904. június 10-én d. e. 10 órakor életének 62 ik évében a Mindenható rendelkezéséhez képest csendesesen elhunyt.

A megboldogult drága halott hült tetemei 1904. június 12-én d. e. 10 órakor fognak Ferdinánd utca 4 ik számú gyászházból a g. k. román egyház szertartás után Mondorlakra szállítani és onnan újólagos beszentelés után örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1904. június 10-én

Aldás és béke lengjen porai felett!

Milován Valér,
Milován Aurora férjezett Moldován Jánosné,
gyermekai.
Milován Valérné szül. Szerb Aurelia,
menye.
Moldován János, veje.
Moldován Jonel, Moldován Stella, unokái.
Csutak Károly, »Entreprise des pompes funebres»
Szent Margit r. t. Arad.

A nyaraló és fürdőző kölsönkönyvtáramat,

☞ közönség szives figyelmébe ajánlom ☞
80,000 kötetes

melyben minden újdonság megjelenés után azonnal kapható.

A vidékre való el- és visszaküldés igen könnyen kezelhető toló ládikákban történik, melyeknél a pecsételést teljesen fölösleges. Legponosabb és igen figyelmes kiszolgálás vidékre is. Magyar, német, francia és angol jegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálók. Havi kölcsöndij 1 kor. 20 fill., vagy kötetenként 8 fillér.

☞ könyvek újak és tiszták.

Legújabbak érkeztek: Fényes: Jókai utolsó évei. Bródy: Japánország, Herczeg F.: Bizánc, Willy: János herceg szeretője, Turgenyev: Zug, Bukvári: Vigéc Jákó, Bródy: Egy rossz asszony természetrajza, Beöthy: Tragikum, Haggard R: Beatrice, Watts: Aylvin, Eötvös Károly: A nagy per, mely ezer éve folyik, A nazarénusok. Robert I.: Die Schöne Mathilde, Das Paradies der Lebemänner, Kelemen E.: Strohvitwerfreuden, 10 Jahre a. d. Leben'e schönen Frau, Dorsay: Sündige Liebe, Kipling: Der sewarze Jack, Bourget: Venetianische Nächte, Mendés: Im Kloster zu lesen, Saussay: Blühendes Fleisch, Arnstrong A.: In der Gewalt der Umstände, Brandenfels H: Rose Victoria, Erhardt F.: Der Erste, Zobeltitz: Gräfin Langeweile, Krach, Der goldene Käfig, Eschtruth: Jedem das Seine, Gyp: Petit Bob, Prévost: Lettres de femme, Manville: Nurse Elisia, stb.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben minden új zenemű azonnal kivehető. 259 oldalas zenekölcsöntári jegyzék. Vidéki bérlők is a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek. Kölcsöndij a zenekölcsöntárban havi 1 K. 40 f., vagy hangjegyként 14 fillér.

Kiváló tisztelettel:

104

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papir-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára
Aradon, Andrassy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)
Városi és megyei telefon: 325.

Baross-parki kiosk.

Miután a
a csász. és kir. 33. gyalogezred
zenekara
hosszabb időre Herkulesfürdőbe megy el,
ma vasárnap
este 8 órától 11 óráig
nagy

bucsu-hangversenyt

tart, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívom.

Szűsz Mór, megbízott.

— Belépti-díj 20 fillér. —

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKOZLO ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak választékos küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Aradi nagykereskedői iroda részére szép írásu, ügyes irodai gyakornokot.

Vidéki mezővárosba a rövidtáru, norinbergi és férfidivat szakmában jártas, a magyar, német- és román nyelveket teljesen bíró ügyes segédet.

Ugyanoda a fűszer- és vas-szakmákat teljesen értő, a magyar, német és román nyelveket ismerő segédet.

Vidékre a közműúru és divat szakmában teljesen jártas, németül és románul tudó segédet.

Ugyanoda a rövid- és díszműúru szakmában teljesen jártas kirakatrendező segédet, az előbbi nyelvismertekkel.

Vidéki mezővárosba a tót vagy szerb, esetleg még a román nyelvben jártas fűszer- és vegyes szakmabeli segédet.

Felvidéki városba a tót nyelvben teljesen jártas női divatúru segédet.

Vidéki rőfűs- és parasztúru kereskedés részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki mezővárosba a rőfűs- és vegyes szakmában, a magyar, német és román nyelvben jártas 18—20 éves segédet.

Vidéki mezővárosba fűszer-üzlet részére szakképzett, ügyes segédet, ki a magyar, német- és román nyelvet bírja.

Ajánlunk:

A vas-, fűszer-, valamint a bor szakmában teljesen jártas, több évi gyakorlattal bíró alkalmazottat üzletvezető, utazó, könyvelő vagy levelezőnek.

Mértékletes könyvelőt, aki a magyar-, német-, román és francia nyelvben és levelezésben, valamint az utazásban jártas.

Az egyszerű és kettős könyvvezetésben jártas szép írásu női alkalmazottat, kezdő állásra.

Jóírásu fiatallembert irodai gyakornokul.

A fűszer- és vegyesúru szakban minden igényeknek megfelelő segédek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKOZLO USZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár, 198 elnök.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 11. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 114—115 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 115—116 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 115—116 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli súlyban 110—112 fillérig; közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 112—114 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 112—114 fillérig.

Oroszországi
Leleltésmértelességi

Saját érdekében
hirdessen kizárólag

LEOPOLD GYULA

hirdetési irodája által,
Budapest, Erzsébet-körút 54.

Szakavatottasági
Pontosság!

FORGATKOR. GRÉME 2 KOR. KORONA -
- PUDER 1 - GYÓGYSZERTÁR -
- SZAPPAN - Budapesti Kávéház -
- Törvényszék -

CSÁSZÁRFÜRDŐ

Éli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Előrengő és nyári gyógyhely,
páratlan gőzfürdővel, legmodernebb
szappanfűzőkkel, pumpás és víznyom-
vezetővel, 10- és kádifürdővel,
200 helyesmeddővel.

Prospektus kívánatra
ingyen és bérmentve.

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKERESÉBB
a KRIEGER-féle

REPARATOR

1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: KORONA - GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSEI
• BLÖZENYSEI •

BZERENŐSE-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

a magy. és más országokéval való átváltás helye.

10,000 sorsjegy, 50,000 nyer. — Nyeremények összege 14,459,000 korona.

A Kisbirtokosok
Országos Földhitelintézet

BUDAPEST, V. GÉZA-UTCA 8.

360 koronától kezdve ad kölcsönt az
örökösösöket, melyek után

2% kamattal:

5000 kor. és alább	2.50%	5000 kor. és alább	2.50%
4000 kor. és alább	2.50%	4000 kor. és alább	2.50%
3000 kor. és alább	2.50%	3000 kor. és alább	2.50%
2000 kor. és alább	2.50%	2000 kor. és alább	2.50%
1000 kor. és alább	2.50%	1000 kor. és alább	2.50%
500 kor. és alább	2.50%	500 kor. és alább	2.50%
250 kor. és alább	2.50%	250 kor. és alább	2.50%
100 kor. és alább	2.50%	100 kor. és alább	2.50%
50 kor. és alább	2.50%	50 kor. és alább	2.50%
25 kor. és alább	2.50%	25 kor. és alább	2.50%
10 kor. és alább	2.50%	10 kor. és alább	2.50%
5 kor. és alább	2.50%	5 kor. és alább	2.50%
2 kor. és alább	2.50%	2 kor. és alább	2.50%
1 kor. és alább	2.50%	1 kor. és alább	2.50%

Bővebb felvilágosítást az intézet
díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

BUDAPEST, VI. VÁCI-KÖRUT 25. 52.

100 szoba 2-30 K-ól fejlettebb kábelvilágítású és villanyvilágítású egyéni. Fűtők, elegáns kábelház, étterem és előcsarnok a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

Vidékhez kedveltek találkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős előcsarnok étterem

Budapest, VI. Andrásy-út 39.

Kitűnő magyar konyha, valódi magyar borok és a világhírű "PSCHORRER" egyedül kimerítés.

REMINGTON

IRÓGÉP

ÚJ MODELLJE

megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGOWSKI

BUDAPEST

ANDRÁSSY-ÚT 12.

LEGTÖKÉLETESEBB

FEJLEDMÉNYEK

Ön nagyon idősnek látszik!

Fesse haját a CZERNY-féle

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legkisebb gyógyszer: asztma, szív-, gyomor-,
ideg- és bőrbetegségek, elmebetegségek ellen.
Megalapítója és egyedül képviselője:

Dr KOVÁCS J. fővárosi orvos

BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRUT 18. SZ. 1. EM.

LEGKEDVEJEBB LEGTÖKÉLETESEBB
- ARCTISZTÍTÓ - ÉS
- SZÉPÍTŐ SZEREK -

UGORKATEJ

Ami egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER

Balassa Kornél

Főszékhely: Budapest - Erzsébetfalva.

LEON és OLÁH

Budapest, IV. Könyves Kálmán-utca 4.

Mindenkinek az ország minden részére
ingyen és bérmentve

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST

V. Lipótváros 11.

Bécs

Dorotheenstrasse 78-80.

Benzin- és
petrolin-
motorok

Benzin- és
petrolin-
lokomobilok

Szivógáz-motorok 2-8 fillér üzemköltséggel.

Ezerféle berendezések működésben - Előrendelt gépek - Készlet állomány feltöltés.

PLATISCHKE VILMOS

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruház

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút)

Elismert legelőkelőbb, legelőkelőbb

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

**Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget
kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO
tanár aláírása látható.**

vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.

Raktár: Gutori Földes Kelemennél.

Rosenblüh H. és Társa

Arad.

Junius hóra

nyári újdonságok legújabb kiadásai:

Delainnek

Grenadin

Popplin

Chrysztalin

legújabb kelmék.

Mosók:

Angol vásznak

Battisztok, Zefyrek

Himzett batisztok

crem és fehér.

**Fürdőbe utazók figyelmébe! Kiváló jó vizhatlan
angol kosztüm kelmék nagy választékban.**

Rosenblüh H. és Társa

Arad.

Gégnér János

épület-, butor és portál asztalos
Aradon, Angyal-utca 21. sz.

Elvállal minden az épület-, butor és portál asztalos szakmába vágó új és javítási munkákat u. m. épület munkákat-, üzleti-, szoba és konyha berendezéseket, továbbá portálok föllállítását jutányos árak és pontos kivitelben. Tervrajzok díj mentesen készítetnek. 1213

Ékszer tárgyakat, órákat,

tört arany- és ezüst-neműt,
zálogcédulákat

a legmagasabb árban vesz vagy más
új tárgyakra átcserél

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész
ARAD, TEMPLUM-UTCA
Minorita-palota. 1078

Legolcsóbb bevásárlási forrás
ékszerekben és órákban.

Egy tanuló felvételik.
Telefon 438.

Klein Ignác

gépharisnya kötődjé
Aradon, Lázár Vilmos-utca
Földes palotában (Fleisher-féle butorgyárral szemben.)

Felhívom a n. é. közönség figyelmét jól felszerelt

gépharisnya kötődémre,
melyet Aradon eddig még nem létezett gépekkel rendeztem be.

Elvállalok mindennemű új harisnyák kötését és fejelését u. m. keztyűk, kamáslik, alsószoknyák és alsóingek és minden kötőde szakmába vágó új és javítási munkákat jutányos árak mellett. 1112

Ház eladás!

Választó-utca 13. sz.
alatti

adómentes

bérházunkat

olcsón eladjuk.

Fodor és Reisinger.

Tervezések, költségvetések díjtalan
készítetnek!

Építetők szíves figyelmébe!
Van szerencsém a n. é. építetők közönséget értesíteni, hogy

építés vállalati irodámat
Batthyány utca 38. sz., lakásomat pedig Virág-utca 12. sz. (Saját ház) helyeztem át.

Ajánlkozom mindenféle építkezési munkákra u. m. laképületek, bérházak, gyárak, templomok, kripták, iskolák stb. stb. stilszerű tervezésére és felépítésére, valamint mindenféle átalakítási és javítási munkák kifogástalan teljesítésére; ugymint bármily épület elszámolások — becslések felvételére is a legjutányosabb árak mellett.

Célom lévén e téren való hosszú gyakorlatom és szaktudásom által — melyekből lá is vizsgázván — a lehető legjutányosabb árak mellett kifogástalan jól és gyorsan végzett munkák teljesítésével a n. é. közönség bizalmát minden tekintetben kiérdemelné, miért is szíves pártfogását kérve tisztelettel.

587

Kondorossy Kálmán.

Lak és bérépületek építése részlet-
főrlésztésre is felvállaltatnak!

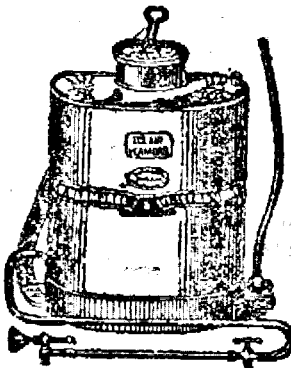
Kovács Soma és Társa Arad, Neuman-palota.

Nagy raktár elismert legjobb K ü h n e-gyártmányu

gazdasági gépekben.

Cséplőgépfelszerelések

és anyagok: 1066

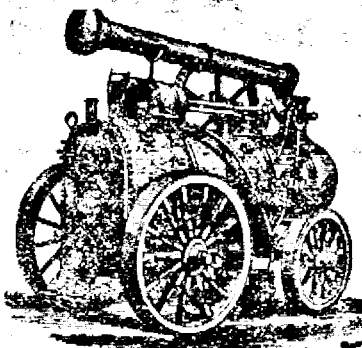

dobsin, rétegfém, szab. tő-
rekrosta és sziták, gépolaj
és gépkenőcs, szijjak, zsák,
ponyva, mentőszekrény stb.

Kovács- és gépész-

szerszámok.

Permetezők, kénporfúvók,
pinczegazdászati eszközök.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet hosszú májfoltot, bőrpírkát (mitesszer) és minden arcstíztartatlanságot. Massázshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Geakik ezen készítmények valódiak, a melyek szívesen vődjegyeimmel vannak lezárva.

Kamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriákban.

Apátfalván: Tar Imre, Batthyány: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Árpád, Elekén: Uj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schögl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kúrtoson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halma-nyon: Hanzócs Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kokszi János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityarson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauszon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Tarnajó Géza urak gyógyszerárakban.

Divatos
női ruhák
készen vagy rendelésre
legolcsóbban
Tökölly-téren,
1146
Prolich üzlete mellett
készülnek.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

99594—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közzhírre tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

Állomáson	1. évi június hó
Bpest nyugoti	24-én d. e. 9 óra
Miskolcz sz. p. u.	27-én d. u. 2 óra
Bpest ny. p. u.	28-án d. u. 2 óra

Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra mehozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nem bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institutnak az alatt jelzettel címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 1484

Nagy

arany-, ezüst- és ékszerjavító műhely átvétel.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon, Széchenyi-utca 1. szám alatt létezett Regényi Kálmán féle arany-, ezüst és ékszer javító üzletet átvettem és azt

Christián József

cég alatt tovább vezetni fogom.

Készítek mindennemű új és javítási munkákat olcsó árak mellett.

Valamint veszek mindennemű régi törött aranyat és ezüstneműt a legmagasabb árak mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Christián József

aranyműves,

Széchenyi-utca 1.

504

Új kerék és kocsigyártó üzlet.

ILLÉS SÁNDOR

kerék és kocsigyártó

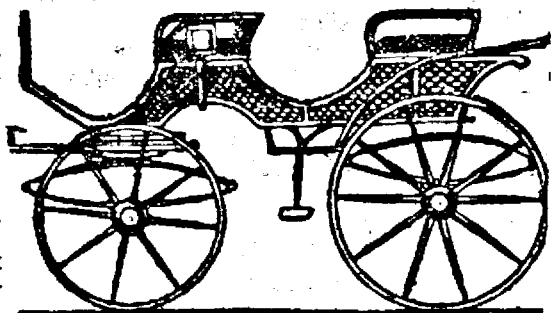
Aradon, Kossuth-utca 2.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

Aradon,

Kossuth-utca 2. sz. a.

egy a mai igényeknek megfelelő és kitűnő munkaerővel berendezett

kerék- és kocsigyártó-üzletet nyitottam.

Készítek minden a szakmamba vágó munkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig úgy új és javítási munkákat, jutányos árak és legbiztosabb kivitelben.

Súlyt fektetve arra, hogy messzire menő szakismeretemet hosszú éveken át külföldön a p. Hamburg, Frankfurt a/m. Karlsruhe és Bécsben a Lohner-féle és kir. udvari szállítók kocsis gyárában szereztem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. megrendelőim kívánatainak minden tekintetben eleget tehessek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve,

391

maradok kiváló tisztelettel

Illés Sándor, kocsigyártó.

Új kerék és kocsigyártó üzlet.

Költözködésre

ajánljuk általánosan elismert

Rovarporainkat

melyek bolhák, svábok és poloskák irtására biztos hatással bírnak.

Kapható:

30, 50, 1.— 1.50, kor. dobozokban, és kimérve.

118

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

ARADON.**Műhely áthelyezés!**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy asztalos műhelyemet május hó 1-étől Atzél Péter-utczából

Sina-utczai házamba

a román szemináriummal szembe

helyeztem át

s azt továbbra is

Czirkál Géza

ezég alatt magam fogom vezetni.

Midőn ezen áthelyezést b. megrendelőim szíves tudomására hozom, egyben kérem további támogatásukat ezégem iránt.

Teljes tisztelettel

1426

Czirkál Géza.

A maga nemében páratlan jó hashajtó szer az

„ALVO“

tabletta. — Felnőtteknél és gyermekeknél egyaránt kedvelt. Az „ALVO“ tabletta rendkívül kellemes ízű és fájdalom nélkül hat.

A gyomorban rögtön feloldódik.

— Minden doboz használati utasítással van ellátva. —

Ára egy doboznak 90 fillér.

Fontos tudnivaló tüdőbetegeknek!!

A törvényesen védett, mely mindenféle légrendkívül jó hatás-

SYLOL

„az egyedüli szer, zőszervi bajoknál sal bír.

Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti! A testsúlyt

gyarapítja! Heptikás embereknek valóságos megmentője:

Ára egy üvegnek 3 korona.

162

Kizárólag kapható az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Fischer Károly

sodronyszövet,
fonat, szitaárak és
aczélsodrony ágy-
betétkészítő

Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Ajánlja különféle sodronyszövet készítményeit, ugymint: réz, vas és cinezett sodronyszövetek, melyeket rastáron tarok, főképp malmok, gyárak és gazdasági czélokra, ugyszintén **Bachler-féle szelelő rostához való sziták**. Készítetek alkalmas kézi- és gépsodronyfonatot karkok, ligetek, tyukudvarok és vadaserdők bekerítéséhez, föld, kavics, homok- és készönt-hányó resták vaskerettel építészeti, bánya és kertészeti czélokra. Pincze és magtárábiakokhoz rostélyok. Szikrafogók mozdony- és gyári-kéményekre. Rugganyos aczélsodrony-ágybetéteket vas és fa-álványokra, melyek könnyű tisztántartása által igen ajánlhatók. Különféle szőr-, vas, réz- és selyem-sziták, donány dobok és dobsziták, valamint minden szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyak a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett elkészíttetnek. 633

Építési szándékozók figyelmébe!

Vollák József

és Társa

építési vállalkozók, építési iroda és faterlep

Arad, Radnai-ut 6. szám.

Városi és megyei telefon 65.

Elvállalunk mindennemű

kőműves munkát.

ugy mint bérházak, magán épületek, nyaralók, stb. felépítését, bármely stíl szerint; helyben és vidéken; továbbá amerikai és más rendszerű jégvermek, elevátorok, magtárak, istállók, stb. felépítését és szakszerű berendezését, valamint régi épületek átalakítását, új homlokzatok készítését és homlokzatok beszínezését, nedves falak szárazsá tételét stb.

Cementmunkákat, ugymint: cementburkolatok, beton alapok, lépcsők, boltozatok, cement-jászlok és itatórájuk, beton csatornák, aknák, stb. készítését.

Acsmunkákat, ugymint: fedelek és fedélszerkezetek, pajták, színek és egyéb gazdasági főrőhelyek készítését több évi jótállás mellett.

Facement fedelek készítését a legjutányosabb áron.

Elvállaljuk továbbá mindennemű Rabcz-munkák szakszerű elkészítését.

Épületek felmérését és becslését gyorsan és pontosan eszközöljük.

Költségvetéseket kívánatra ingyen szolgálunk.

Eddigi ügyfeleink bizalmaért köszönetet mondva, kérjük azt irányunkban a jövőre nézve is fenntartani. Kiváló tisztelettel

1038

Vollák József és Társa.

Az egész világból jövő

hálaíratok és elismerő levelek fényes bizonyítást tesznek arról, hogy a

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

szepítő, májolt, bibires, bőrvörösség és mindennemű arcztisztítási ellen feltűnő jó és utóérhető készítmény. A bőrbe rögtön felszívódik, hatása bámulatba ejtő. Nappal is használható

Egy tégely ára 1 korona.

Aradi Ibolya-crém szappan 70 fill.

Ibolya-hőlgypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 kor.

Kapható a készítő és felfalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában 118

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Hauer Lajos (Gál), Kossuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerész urak és Vojtek és Weiss droguista uraknál.

Figyelemztetés: A bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék kérni és elfogadni.

= Biztos existenczia =

Ügyes és gyakorlattal bíró jobb módú

kereskedők,

kik vállalkoznak különböző comsum cikkek privát embereknek való eladására, tisztességes megélhetést biztosíthatnak, ha egy igen előkelő hamburgi céggel lépnek összeköttetésbe.

Ajánlatokat az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalába kérünk R. S. 12. jellel.

Referenciák ugyancsak ott szerezhetők be.

Ajánlatokat kérünk németül, hogy azokra kimerítően válaszolhassunk. 1557

A minorita templommal szemben!

Törlesztéses kölcsön.

A kölcsönt kereső közönség szíves figyelmébe!

Az utóbbi időben több oldalt oly hirdetések tételnek közzé a lapokban, a melyben a lehetetlenségig olcsó törlesztéses kölcsönt ígérnek.

Ezen ígéreteiket sohasem vál hatják valóra, mert a hirdetett feltételek merőben ellenkezőek a bankok és takarékpénztárak szabályaival és kamat tételeivel. Céljuk hangzatos hirdetésükkel az ügyfelet lépre vinni és huza-vona által kényszer helyzetbe hozni, hogy az időközben megszerzett, a hirdetettől sokkal drágább kölcsönt kénytelen legyen igénybe venni.

Én összeköttetésem révén tisztelt ügyfeleimnek, kik bizalommal hozzám fordulnak mindenkor a legelőnyösebb feltételek mellett szerzem meg a szükséges kölcsönt 15-68 évi időtartamra, minden előzetes költség nélkül, sőt még a becslési költségeket is magam viselem.

A feltételeket az összeg nagysága után fogom közölni, és tetszése szerint elfogadhatja vagy visszautasíthatja azokat anélkül, hogy bármiféle kárpótlást igényelnék fáradozásomért, vagy a meg nem szavazás esetén az addig felmerült kiadásokért.

Teljes tisztelettel

Berger József

jelzálog és hitelközvetítési irodája

1494

Arad, Andrassy-tér 8.

A minorita templommal szemben!

Telefon 331.

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertára

a Szent Káromsághoz, Aradon, Szabadság-tér.

Mindennemű kül- és belföldi különlegességek, szépitőszerek, arczvizek, hőlgyporok, pipere és gyógyszappanok, kőszerek, illatszerek, irrigátorok felszerelve, cognac, rum, tea, törköly, malaga, ménesi, aszabor, cacao por, gyermektáplisztek, fogporok, szájjvizek, hajszeszék, szobailatok, valódi kölni víz, nagy választékban kaphatók. — Ártalmatlan, csodás hatású bőrfinomító készítmények.

Serail-arczkenőcs, éjjeli használatra. Egy tégely 1 kor. 40 fillér, kis tégely 70 fillér.

Serail-Crème, nappali használatra. Egy tégely 1 korona.

Serail-szappan. Kitiűő pipere szappan, 1 drb. ára 60 fillér.

Serail-szájjviz. Kellemes aromás szájjviz. 1 üveg 1 kor. 50 fillér.

Serail-hőlgypor. Kiváló minőségű finom pipere por 3 szinten. Egy doboz 1 korona.

Gyermekeknek váltóláz, hideglelés, szamarkühögés ellen a legjobb hatású szer a valódi több-**Rozsnyay-féle chinin cukorka**. Valódi csak akkor, ha minden egyes darab csomagoló papíros Rozsnyay Máttyás név aláírásával van ellátva. Egy 10 drbot tartalmazó doboz 1 kor. 152

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

107—1904. pm.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az Arad szab. kir. városi összeíró bizottság az esküdt képesek alapjstromát 1905. évre elkészítette, s hogy az alapjstrom a bizottság hivatalos helyiségében a városháza tanács-termében f. évi június hó 1-től kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető és hogy az ellen alkalmas egyének kihagyása akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt ezen 15 nap alatt, tehát június hó 15-ig bezárólag a hivatalos órákban d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásra, melyek szintén közszemlére fognak kitétetni, június 16-tól június 23-ig bezárólag bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszthetők.

Arad szab. kir. város összeíró bizottságától.

Kelt Aradon, 1904. évi május hó 31-én.

Intitórius,

kir. tanácsos, polgármester
az összeíró-bizottság elnöke.

1878—1904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Philipp Schöffers Nachfolger bécsi cég végrehajtónak, Bökenyi Jánosné, szül. Kocsuba Anna aradi lakos végrehajtást szenvedett elleni 412 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a világi kir. járásbíró területén lévő, Aradmegyében fekvő, 1. a kovaszinczi 65. sz. tjkvben A. + 1. sorsz. (90—91) hrsz. a. felvett szőlőre 640 korona és 2. ugyanezen számú tjkvben A. + 1. sor sz. 6055. hrsz. a. felvett szőlőre 86. koronában ezenel megállapított kikiáltási árban Bökenyi Arisztid aradi lakos késedelmes vevő veszélyére, bánatpénzének elvesztése mellett az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi június hó 6. napjának délelőtti 10 órakor Kovaszincz község házában meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 64 kor. és 8 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3838. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értekpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt Világos, 1904. évi május hó 9-én.

Aknay,

kir. járásbíró.

1589

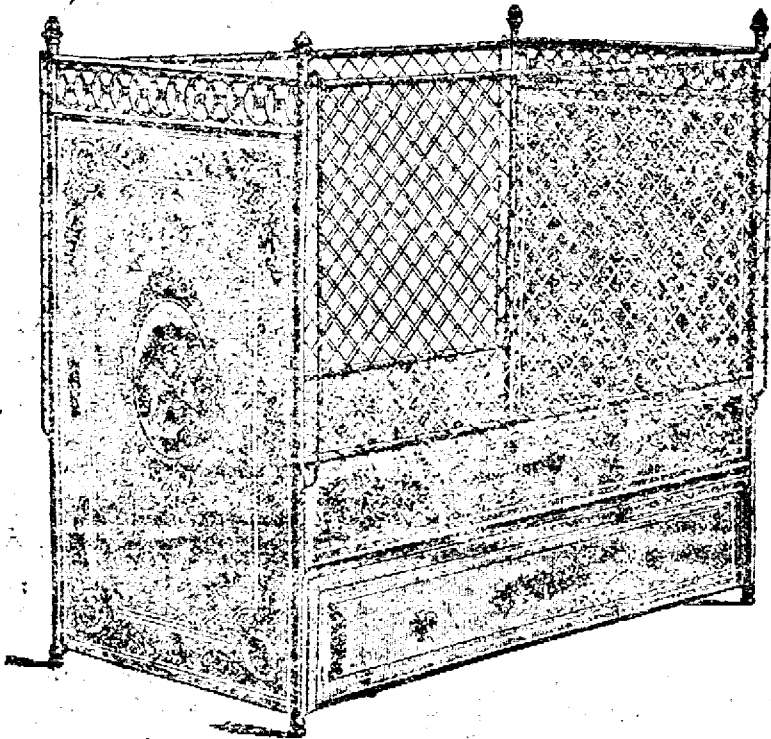
Feltűnő újdonság!
DELICE || Minden hirdetés felesleges, a donanyzo egyszer veszi és többé mást nem szívhát.
legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Alapított 1893. évben.

Telefon-szám 423.

Vas- és rézbutorgyár Aradon!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni Aradon, Deák Ferencz- és Lázár Vilmos-utcák sarkán levő ujonnan berendezett

vas- és rézbutor gyáramra,

hol **vaságyak, asztalok, mosdószekrények, gyermekkoscsik, ágybetétek stb.**

a legdiszesebb kivitelben készülnek. Vendéglősök, kávéosok és nyári kerti helyiség tulajdonosainak ajánlom saját készítményű

LUGASAIMAT

és

1458

kerti székeimet

Vasbutor javítások, ujja fényezése és festése elfogadtatik.

Magamat a t. helybeli és vidéki közönség pártfogásába ajánlva, maradok teljes tisztelettel

Fleischer Testvérek

ARADON, Deák Ferencz- és Lázár Vilmos-utcák sarkán.

Aczélsodrony ágybetétek minden mértékben és a legjobb kivitelben kaphatók.

A legnagyobb áruháza az összes cseh textiliparnak
S. ÖHLER & COMP. PRAG, Obstgasse 17
utolérhetetlen olcsó árakon szállít.

DIVATSZÖVETEK

Tiszta selyemszövetek ruhákhoz és bluzokhoz, méterenkint csak 75 kr.

SELYEMSZÖVETEK

Méterenkint
Ruhacöper, mosható 29 kr.
Batist és foulard nagy választékban 42 kr.
Atlaszszatin jelenleg legújabb 35 kr. és 45 kr.
Sport-flanel, ing és bluzokhoz 23 kr.

MOSÓKELMÉK

Pamutvászon és Schirting méterenkint 18 krtól 25 krajczár.
Gradi és Damas ágyhuzatokhoz, méterenkint 25 krtól 42 krig.
Zsebkendők fehér és színes széllel, tuczatja 1 forint 10 kr.
Selyem-hulladék-portörölő, darabonkint 20 krajczár.
„Öhli szövés”, szennázó olcsó áron, 1 drb. 18 mtr. 4 frt 95 kr.
Clothkötény darabonkint 35 kr.

Méterenkint
Divatos ruhaszövet 120 cm. széles 38 krtól egész 55 krig.
Angol divatszövet ruhához, 120 cm. széles 52 krtól 1 frt 25 krig.
Lister, kék és fehér és fekete és fehér csikkal 58 krajczár.
Tiszta pamutkele bluzhoz, 120 cm. széles 95 krtól 1 frt 75 krig.
Nagy választék angol gyapjuszövetekben, azelőtt frt 2-75, most 1-45.

Japán mosóselyem minden színben méterenkint 58 kr.
Tiszta selyemszövet ruhákhoz mtr. 95 kr.
„Loisin” tiszta selyemszövet minden színben bluzokhoz és ruhákhoz mtr. 95 kr.
Fekete selyemszövet, sima és mintázott, méterenkint 95 krajczár.

Szerbrvászon bluzok és ruhákhoz, méterenkint 20 kr.
Vászon zephir 23 kr.

VÁSZONNEMŰEK

Batist díszkötény darabonkint 21 kr.

Gazdag tartalma minta gyűjtemény bérmentve.

Megrendelések 10 frttól feljebb bérmentve.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy fali Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

—etke^z kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át,
adjuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, úgy
többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a

Kiadóhivatal:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendőek.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulási helyein.

Hirdetések felvételnek a

Kiadóhivatalban:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Akinek

ismeretség hiány

háztartásra,
nevelésre,
üzletvezetésre,
könyvelésre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

Kis hirdetési

rovatát használja.

Mindennemű

sokszorosításokat írógépen méltányos ár mellett elvállalok. Farkas, Árpád-tér 8. 1896

Egy modernül épült

új családi ház, magyar-utca 17. sz. alatt szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 1401

Pöltenberg-u. 12. sz.

ház eladó. Bővebbet ugyanott. 1509

Elköltözés végett

eladom összes butoraimat, ebédlő, háló és nappali szoba berendezéseket. Czimem a kiadóban. 1564

Egy jó forgalmu

korcsmaüzlet, berendezéssel, az átlomás közében, más vállalat miatt eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1582

Családi körülmény miatt

többnemű jó karban levő divatos szobabutor és szalon függőlámpa eladó. Ertekezhetni Nyáry Testvéreknek Arad, Salac: Gyula-utca 2. sz. a. 1583

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részy. Társaságnál.

Vadgalamb 32.

találkozásunk óta nem kaptam levelet, miért nem ír, előnyben részesíteném választ kérek Fecske 50 Poste restante. 1577

Ház eladás!

A Trombita-utca 15. számú ház, több lakással, bolthelyiséggel azonnal eladó. Bővebbet Werner Sándornál, Pécskai-ut 1. sz. 1581

Komoly ösmeretséget

óhajtók kötni egy igen csinos, szép barna leánnyal 18—22 éves, nozománnyra nem reflektálok, arezképpel ellátott leveleket Poste restante kérek. Fecske 50. 1577

Eladó.

Egy 2 emeletes csirke-ketrecz teljesen vasból eladó Panker Viktor-nál Arad, Fácán-utca 6. sz. 1586

Keresek megvételre mosóinté-

zetet. — Czim a kiadóhivatalban. 1587

Kerestetik

egy házőrző kutya, lehetőleg azonnal. Magyarádi és Ménési bortermelek szövetségese, Boros Béni-tér 11. szám. 1588

Egy jó karban lévő

női kerékpár szabad kézből előnyös feltételek mellett, azonnal eladó, Simándi-ut, asphalt-gyár. 1590

Nagy mennyiségű szőlőkötő

ugy szítás hárs nálam csomóba, vagy kálival kapható. Bildhauer Lajos. 1596

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból

100 drb 1 korona a pénz előre való beküldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint keresztkötés tokban küldve, a gyűrődés ellen védve. 100—750 drbig a bérmentésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia

kiadóhivatala Arad.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetített házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.

Bdíg több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

Ház eladó.

A vasut, lóvasut és waggongyár közelében levő

Erzsébet-utca 10. és 11. sz. alatti

h á z

három udvarral és nagy kerttel jutányos áron eladó.

Dr. Kronstein

1565

Andrássy-tér 21.

TENKE

Biharmegye.

Legolcsóbb és leghatásosabb **vasas fürdők egyike**, a női betegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. — Prospectust készséggel küld

1977 a fürdő-igazgatóság.

Eladó ház.

Aradon a legélénkebb utcában a főter közelében, egy két utcára szülő

h á z,

mely tisztán 10%-ot jövedelmez, igen előnyös feltételek mellett más vállalat miatt

azonnal eladó.

Czim a kiadóhivatalban. 1697

Klaics Dusán

cserép és palafedő

Aradon, Angyal-utca 26 sz.

Ajánlja magát a helybeli és vidéki közönség figyelmébe minden a

cserép és palafedő iparba

vágó új és javítási munkák elkészítésére jutányos árak és jótállás mellett. 1260

Varrónő,

ki jó ízléssel a legkényesebb igényeknek is megfelelően készít **női és gyermek toilettet**, házakhoz ajánkozik. Továbbá házon kívül is.

Szíves megkeresések esetleg levélileg kéretnek, melyre pontos választ személyesen adhatok.

A t. c. hölgyközönség szíves pártfogását kéri

Hugyetz Róza,

női szabó, Kápolna-utca 2. református templommal szemben.

3141

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktarát mindenféle paszományos és gombkötő árukban,

u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok, selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a legjutányosabb árak mellett.

Háztulajdonosok figyelmébe!

Ajánlkozom **cement hordók, kádak, továbbá teraszok, burkolatok és menyezeti boltozatok** elkészítésére u. m. **Cement és terező** szakmába vágó munkákat jutányos árak, pontos kivitelben és jótállás mellett. Szíves megbízásokat kérve tisztelettel

Wagner Péter,

Arad, Jllés-utca 126. 644

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

A 3-szor sodrott

szőlő kötözőfonál

daczára annak, hogy 25%-al olcsóbb kötöző anyag, a Raffia hársnál tartósabb. Ajánlunk továbbá a legjobb minőségben jutányos árak mellett:

Gabona zsákokat.

kender vászonból készítve.

Vizhatlan és nyersvászon

ponyvák,

ponyva és roletta vásznak.

Gép olajat.

Gazdasági kötélárak, kendertömlő, Zsinegek és mindennemű hálókát.

teljes tisztelettel

Erdélyi és Bácskai iparáru raktár

REICH B. KÁROLY FIA ÉS TÁRSA

Andrássy-tér 6. Verboz ház. 1471

Mikalakai téglák és cserépgyári
telep.

Czégtulajdonos: POLLÁK JÓZSEF,
gyarmatárú nagykereskedő Aradon.

Városi iroda: Telefon: 255. szám.
Haltér 1. szám.

Tégla,

bármily mennyiségben olcsó és
kedvező fizetési feltételek mellett
telepünkön kapnatok. A téglát fu-
varosainkkal házhoz szállítjuk. 1288

Vas fürdő.

A n. é. közönség szíves fi-
gyelmébe, különösen

csuszban és vérszegénységben
szenvedőknek ajánlva.

Nyitva reggel 6-tól este 10-ig.

Bejárat: 1580

Árpád-tér 2. szám

(Zsidótemplommal szemben)

és Erzsébet királyné-körút.

Kerékpár és varrógép
raktár.

Kalmár *
*** József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

Varrógépek,
kerékpárok

kedvező részletfizetések

mellett kaphatók.

Készít telefon- és villanycsengő

berendezéseket. 1528

Nagy szakszerű javító-műhely.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899
Arany érem
Budapest 1899
Arany érem
Pozsony 1902

hydra-
likus
sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra
a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral
vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat
kézi hajtásra Herculesnyomó-szerkezettel, fa-
vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-
őrlőket,
bogyózógépeket,
gyümölcs-aszáló-
készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb
szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II,

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. 487

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kértnek.

T. cz.

Van szerencsém uraságod becses tudomására hozni, hogy eddig fennállott
Basztian József és Maringer József társas cégéből kiléptem és saját cé-
gem alatt

Maringer József

Bocskó-utca 2. számú házban, egy a mostani igényeknek megfe-
lelően berendezett

— úri-szabó üzletet —

nyitottam, ahol mindennemű a legújabb divatu bel- és külföldi szöveteiből raktárt
tartok és a legújabb fazon szerint mindennemű férfi ruhát, valamint egyenruhát elő-
írás szerint, pontosan készítek.

Kiváló tisztelettel

Maringer József,

polgári- és egyenruha-szabó

Bocskó-u. az izraelita templom közelében.

605

VAJDA BENO

fogorvos

Arad, Szabadságtér színház épület.

Készít rágásra teljesen használható

műfogakat

4 koronától részletfizetésre is. Fo-
gak plombírozása feltűnő olcsón
jótállás mellett fájdalommentes fog-
huzás 2 korona. 1247

T. cz.

Van szerencsém b. tudomására adni,
hogy Aradon, belváros Vámszé-
kén 30. szám alatt

épület- és bútortasztalos műhelyt
nyitottam.

hol minden e szakmába vágó munkákat
legolcsóbb árak mellett készítek.
Elvállalok minden a szakmába vágó
munkát úgy mint épületek, valamint min-
dennemű üzlet-bútorokat a legújabb sty-
lus szerinti elkészítését, vagy azok javi-
tását

legjobb kivitelben, lehető legolcsóbb
árak mellett

Sok évi tapasztalataim, melyet 111.
Ozeiler István asztalos gyárában sze-
reztem, valamint legjobb száraz anyag
elhasználása által azon kellemes helyzet-
be jutottam, hogy becses rendelőknek e
térben bármilyen igényeknek megfelelhettek.
Magamat a n. é. közönség szíves párt-
fogásába ajánlva 1245

maradok tisztelettel

Pápay Lajos,
asztalos mester.

BRÁZAY-féle
SÓSBORSZESZ

A Brázay-féle
sósorszesz meg-
becsülhetetlen minterő-
sítőszer gyermekek-
nél, gyenge vagy idő-
sebb embereknek. 3885-B

Elismert legjobb szabásu

divat-bluzok

rendkívüli nagy választékban

STERN M. A.

női felöltő-áruházában

ARADON, Andrássy-tér, az új Minorita-templommal szemben.